

MAHALLİ İDARE ŞİRKETLERİ DENETİM KILAVUZU

Ekim 2021

ANKARA

İçindekiler

1. GİRİŞ	1
1.1- Belediyelerin Şirket Kurabilme Yetkisinin Hukuki Dayanakları	1
1.2- Sayıştayın Şirketleri Denetleme Yetkisinin Hukuki Dayanağı ve Kapsamı	2
1.3- Şirketlerde Sayıştay Denetiminin Aşamaları	4
2. ŞİRKETLERİN DÜZENLİLİK DENETİMİ.....	6
2.1- Şirketlerin Hukuka Uygunluk Denetimi.....	6
2.1-1. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin Hususlar	6
2.1-1.1. Organlar	7
2.1-1.2. Denetçi.....	10
2.1-2. Şirket Zararı	11
2.1-3. Belediye ile İlişkiler.....	14
2.1-4. Vergi Denetimi.....	17
2.1-5. İhale Mevzuatına Uygunluk.....	17
2.2- Şirketlerin Mali Denetimi	19
2.2-1. FİNANSAL TABLOLAR.....	22
EKLER	29
ŞİRKETLERİN DÜZENLİLİK DENETİMİ EK-1	30
EK-2.....	37
EK-3.....	38
EK-4.....	40
EK-5.....	44
EK-6.....	48

1. GİRİŞ

1982 Anayasasının 160'ıncı maddesine göre Sayıştay, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.

Aynı maddeye göre mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması da Sayıştay tarafından yapılmaktadır.

1.1- Belediyelerin Şirket Kurabilme Yetkisinin Hukuki Dayanakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18 'inci maddesinin birincifıkrasının "i" bendinde belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında, Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek sayılmış olup 70'inci maddesinde de belediyelerin kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan benzer bir madde de 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Şirket kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinde yer almakta olup, ilgili maddede de büyükşehir belediyelerinin kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabileceklerine ilişkin hükme yer verilmiştir.

Bu maddeler kapsamında gerek belediyeler ve gerekse büyükşehir belediyeleri kendi görev ve hizmet alanı ile ilgili olmak üzere şirket kurabilmektedirler.

Belediye şirketleri ile ilgili bir başka düzenleme de 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'da bulunmaktadır. Kanun'un 26'ncı maddesine göre "Belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması, Cumhurbaşkanının iznine tabidir." hükmü yer almıştır. Buna göre, belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından şirket kurulabilmesi için Cumhurbaşkanının izni gerekmektedir. Aynı şekilde, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması için de bu iznin alınması gerekecektir.

Diğer taraftan, Belediyelerin şirket kurabilmelerini veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunabilmelerini izin mekanizmasına bağlayan 4046 sayılı Kanunu, TTK hükümlerine göre kurulan ve faaliyet gösteren şirketleri hibe yolu ile edinerek bertaraf ettikleri yaygın olarak görülmektedir. Söz konusu husus ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı tarafından 2008 yılında çıkarılan genelge ile bedelsiz şirket edinimlerinin de izin mekanizmasına tabi olduğu ifade edilmiş, ancak Danıştay; 4046 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinde merkezi idareye verilen izin yetkisinin sadece şirketin kurulması veya sermayesinin koyulması aşamasıyla ilgili olduğu, bedelsiz şirket edinimi için bir şey ifade edilmediğinden genelge ile buna sınırlama getirilmesini hukuka uyarlı bulmamış ve genelge için yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. Sonrasında, İçişleri Bakanlığı tarafından bu karara itiraz etmiş, fakat Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu bu itirazı reddetmiştir. Dolayısıyla, Belediyelerin herhangi bir izin almadan hibe yoluyla şirket ediniminin önünde yasal bir engel kalmamıştır.

1.2- Sayıştayın Şirketleri Denetleme Yetkisinin Hukuki Dayanağı ve Kapsamı

Bilindiği üzere, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 4'üncü maddesinde Sayıştayın denetim alanı düzenlenmiştir. Buna göre, Sayıştay;

- a)** Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarını, mahallî idareleri, sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı olan özel kanunlar ile kurulmuş anonim ortaklıkları, diğer kamu idarelerini (kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç),
- b)** (a) bendinde sayılan idarelere bağlı veya bu idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları her çeşit idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketleri,

denetler.

Mezkur maddenin devamında ise (a) ve (b) bentleri kapsamına giren şirketlerden doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı %50'den az olup ilgilimevzuatı uyarınca bağımsız denetime tabi olan; şirketler, bunların iştirakleri ve bağlı ortaklıklarının denetiminin, ilgili mevzuatı uyarınca düzenlenen ve Sayıştaya gönderilecek olan bağımsız denetim raporları esas alınarak yapılacağı ve Sayıştayın münhasıran kendisine sunulan bağımsız denetim raporlarını esas alarak hazırlayacağı raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağı hüküm altına alınmıştır.

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 2'nci maddesinde ise kamu idaresinden ne anlaşılması gerektiği açıklığa kavuşturulmuş olup, buna göre kamu idaresi, kamu veya özel hukuk hükümlerine tabi olup olmadığına bakılmaksızın Sayıştay denetimine tabi tüm idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme, bağlı ortaklık ve şirketleri ifade etmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince, mahalli idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları şirketlerin (Bundan sonra kısaca "şirket" denilecektir) 6085 sayılı Sayıştay Kanunu çerçevesinde Sayıştayın denetimi kapsamında yer aldığı açıkça anlaşılmaktadır.

Burada dikkatten kaçmaması gereken önemli bir husus belediyelerin şirketleri ile bütçe içi işletmelerinin birbirinden ayrı tutulması gerektiğidir.

Belediyeler tarafından kurulan bütçe içi işletmeler ile belediyelerin şirketleri birbirinden tamamen ayrı olup işletmeler 5393 sayılı Kanun'un 55'inci maddesine göre denetlenmekte iken şirketler 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 4'üncü maddesi hükmüne göre denetlenmektedir.

6085 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesine göre Sayıştay tarafından yapılan denetim, kamu idarelerinin hesap, mali işlem ve faaliyetleri ile iç kontrol sistemlerinin incelenmesi ve kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasının değerlendirilmesidir.

Sayıştay; kamu idarelerinin mali faaliyet, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetler. Hesap verme sorumluluğu, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olmasını ifade eder.

Sayıştay denetimi, düzenlilik denetimi ve performans denetimini kapsar.

Kanun'un 35 inci maddesine göre düzenlilik denetimi;

- c) Kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,
- d) Kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarının, bunlara dayanak oluşturan ve ihtiyaç duyulan her türlü belgelerin değerlendirilerek, bunların güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi,

e) Mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi, suretiyle gerçekleştirilir.

Bu çerçevede, mahalli idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları şirketler Sayıştay tarafından düzenlilik denetimine tabi olmaktadır. Bu kapsamda kamu idaresi tanımı içinde yer alan şirketlerin Sayıştay denetiminin hukuka uygunluk denetimi yanında mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi şeklinde yapılması zorunludur. Bunun yanı sıra mali yönetim ve iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi gerektiği de pek tabiidir.

1.3- Şirketlerde Sayıştay Denetiminin Aşamaları

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda düzenlenen denetimin genel esasları, denetimin planlanması, denetim programının hazırlanması ve uygulanması ile raporlanması ve raporların TBMM'ye sunulması ve ilgili kamu idaresine gönderilmesi ve sonuçların izlenmesinden oluşan denetim süreçleri bakımından şirketlerin denetimi, diğer kamu idarelerinin denetiminden farklı tutulmamıştır. Denetim sürecine ilişkin ikincil mevzuat ve Düzenlilik Denetim Rehberinde de şirketlerin denetim planlaması ve uygulaması süreci ile rapor formatları dahil raporlama süreci bakımından farklı bir usul ve esas öngörülmemiştir.

Diğer taraftan, mahalli idarelere ait şirketlerin özel hukuk hükümlerine tabi olduğu da dikkate alındığında denetimin yürütülmesi ile ilgili olarak diğer kamu idarelerinin denetim prosedürlerinden farklı prosedürlere ihtiyaç bulunduğu anlaşıldığından, bu çalışma ile bu ihtiyacı gidermeye yönelik prosedürler belirlenmiştir.

Şirketlerin mali denetim ve hukukilik/hukuka uygunluk denetiminden oluşmuş düzenlilik denetimine ilişkin olarak denetim ve incelemelerde dikkate alınmak üzere oluşturulmuş prosedürler ektedir.

Söz konusu prosedürler, yol gösterici ve asgari mahiyette olup denetlenen şirketin bulunduğu sektöre ve ihtiyaca göre farklı prosedürlereyer verilebileceği gibi farklı konularda da denetim yapılabilecektir.

Şirket denetimi prosedürlerinin yer aldığı konu başlıkları esas olarak şunlardır:

- ❖ Şirketlerin Hukuka Uygunluk Denetimi
 - 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin Hususlar
 - Şirket Zararı
 - Belediye ile İlişkiler
 - Vergi Denetimi
 - İhale Mevzuatına Uygunluk
- ❖ Şirketlerin Mali Denetimi
 - Finansal Tablolar

2. ŞİRKETLERİN DÜZENLİLİK DENETİMİ

2.1- Şirketlerin Hukuka Uygunluk Denetimi

Şirketlerin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti suretiyle yapılan bu denetime ilişkin olarak aşağıda yer alan hususlarda incelemeyapılabilecektir.

2.1-1. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin Hususlar

6102 sayılı Kanun'un 11 ve 12'nci maddelerinde ticari işletme ve tacirin tanımına yer verilmiştir. Buna göre Kanun'un 11'inci maddesine göre ticari işletme; esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletmedir. 12'nci maddeye göre ise bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa, kendi adına işleten kişiye tacir denilmektedir.

Kanun'un 18'inci maddesi ise tacir olmanın hukuki sonuçlarına yer vermektedir. Buna göre, tacir, her türlü borcu için iflasa tabidir; ayrıca kanuna uygun bir ticaret unvanı seçmek, ticari işletmesini ticaret siciline tescil ettirmekve bu Kanun hükümleri uyarınca gerekli ticari defterleri tutmakla da yükümlüdür. Ayrıca her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekmektedir.

Kanun'un tüzel kişiler başlıklı 16'ncı maddesinde; kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşların tacir sayılacağı açıkça hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümler ışığında mahalli idareler tarafından kurulan şirketler 6102 sayılı Kanun karşısında tacir sayılmakta ve tacir olmanın doğuracağı hak ve sorumluluklara sahip bulunmaktadırlar. Bu nedenle de mahalli idareler tarafından kurulan şirketlerin Sayıştay tarafından yapılan denetiminde özellikle 6102 sayılı Kanun'daki hükümlerin dikkate alınması gerektiği önem arz etmektedir.

Yukarıda bahsedildiği üzere mahalli idareler açısından özellikle belediyelere ait şirketler anonim şirket şeklinde kurulduğundan bu aşamada anonim şirketler açısından bilinmesi gereken hususlara aşağıda yer verilmiştir.

2.1-1.1. Organlar

Bir anonim şirketin Genel Kurul ve Yönetim Kurulu olmak üzere 2 zorunlu organı bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 359'uncu maddesine göre anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur. Anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Kanun'daki istisnai hükümler saklıdır.

Yönetim kurulu üyeleri en çok üç yıl süreyle görev yapmak üzere seçilir. Esas sözleşmede aksine hüküm bulunmuyor ise aynı kişi yeniden seçilebilir. Yönetim kurulu her yıl üyeleri arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçer.

Yönetim kurulunda temsil yetkisine bakıldığında; esas sözleşmede aksi öngörülmemiş veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir. Ancak, yönetim kurulu, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilir. Her şekilde en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şarttır.

6102 sayılı Kanun'un 390'ıncı maddesine göre esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır.

6102 sayılı Kanun'un 514'üncü maddesine göre; yönetim kurulu, şirketin geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartları'nda öngörülmüş bulunan finansal tabloları ile eklerini ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurulasunar.

Anonim şirketlerin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartları'na göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadıksurette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu da aynı şekilde şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır.

Hem anonim şirketler hem de şirketler topluluğu bakımından, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun zorunlu asgari içeriği, ayrıntılı olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle düzenlenmiştir. (Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete Tarihi: 28.08.2012 Resmi Gazete Sayısı: 28395)

Kanun'un 524'üncü maddesine göre şirket yönetim kurulu, bilanço gününden itibaren altı ay içinde; finansal tabloları, yönetim kurulunun yıllık faaliyetraporunu, kâr dağıtımına ilişkin genel kurul kararını, denetçinin kanunen vermekle yükümlü olduğu (madde 403) görüşü ve genel kurulun buna ilişkin kararını, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan ettirir ve şirketin internet sitesine koyar. Bublgelelerin Sanayi ve Ticaret Bakanlığına verilmesine ilişkin hükümler saklıdır.

Yönetim kurulunun sorumluluğuna ilişkin olarak aşağıda yer alan hususlar önem taşımaktadır.

6102 sayılı Kanun'un 369'uncu maddesi yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilere, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetme yükümlülüğü getirmiştir.

374'üncü maddesinde yönetim kurulu ile kendisine bırakılan alanda yönetimin, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkili olduğu düzenlenmiştir.

Yine 375'inci maddede de yönetimle görevli kişilerin, kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetiminin sağlanması görevinin yönetim kurulunun vazgeçilmez yetkilerinden olduğu açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

Bahsi geçen maddeler ile yönetimde söz sahibi olanların şirketin işleyişine ilişkin olarak yapılan işlemlerden sorumlu oldukları anlaşılmaktadır. Şirketin kötü idaresi durumu, şirketin faaliyet dönemi sonucunda zarar etmesi vb. hususlarda bahsi geçen maddeler dayanak olmak kaydıyla şirket yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu gerektirebilecektir.

Yukarıda yer alan maddeler daha çok yönetim kurulunun şirket idaresinin işleyişine ilişkin ortaya çıkan şirketin dönem zararı ile ilişkili olup, bunun dışında yönetim kurulunun bir de Kanun'un 553'üncü maddesinden kaynaklanan işlem veya eylemleri nedeniyle

sorumluluğu ortaya çıkabilmektedir. Bu madde ise şirkettönem zararından farklı olarak şirketin zarara uğratılması durumu ile ilgilidir.

Kanun'un 553'üncü maddesine göre; şirket kurucuları, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlölüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar. Yukarıda izahedildiğı üzere burada yönetim kurulu üyelerinin kusurlu hareketleri sonucu şirketin zarar uğratılması söz konusudur. Bir başka deyişle buradaki sorumluluk kusurlu sorumluluk halidir.

Denetimlerde bulgulara gerekçe yapılabilmesi açısından bu ayrıma dikkat edilmesi gerektiğı düşünölmektedir.

Genel Kurul

Genel kurul şirket pay sahiplerinin bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Şirket pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar.

6102 sayılı Kanun'un 409'uncu maddesine göre genel kurul toplantıları olağan ve olağanüstü olmak üzere iki şekilde olabilir. Olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılır. Bu toplantılarda, organların seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılabacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görölen diğerkonulara ilişkin müzakere yapılır ve karar alınır.

Olağanüstü toplantı ise gerektiğı takdirde genel kurulun toplantıya çağırılması şeklinde olur.

6102 sayılı Kanun'un 415'inci maddesine göre genel kurul toplantısına, yönetim kurulu tarafından düzenlenen "hazır bulunanlar listesi"nde adı bulunan pay sahipleri katılabilir. Genel kurul toplantıları Kanun'da veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörölmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en azdörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Bu nisabın toplantı süresince korunması şarttır. İlk toplantıda anılan nisabaulaşılamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz. Kararlartoplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir.

Genel kurulun Kanun'da belirtilen birçok yetkisi bulunmakla birlikte denetimimiz açısından önem arz eden temel hususlardan birisi bilançonun onaylanmasıdır. Kanun'un 424'üncü maddesine göre bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı, kararda

aksine açıklık bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve denetçilerin ibrası sonucunu doğurur. Bununla beraber, bilançoda bazı hususlar hiç veya gereği gibi belirtilmemişse veya bilanço şirketin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta bilinçli hareket edilmişse onama ibra etkisini doğurmaz.

2.1-1.2. Denetçi

6102 sayılı Kanun'un 399'uncu maddesine göre denetçi, şirket genel kurulunca; topluluk denetçisi, ana şirketin genel kurulunca seçilir. Denetçinin, her faaliyet dönemi ve her hâlde görevini yerine getireceği faaliyet dönemi bitmeden seçilmesi şarttır. Seçimden sonra, yönetim kurulu, gecikmeksizin denetlemegörevini hangi denetçiye verdiğini ticaret siciline tescil ettirir ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile internet sitesinde ilan eder.

Denetçi, ancak ortakları, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Orta ve küçük ölçekli anonim şirketler, bir veya birden fazla yeminli mali müşaviri veya serbest muhasebeci mali müşaviri denetçi olarak seçebilirler.

6102 sayılı Kanun'un 397'nci maddesine göre, denetime tabi olan anonim şirketlerin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları bağımsız denetçi tarafından, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartları'na göre denetlenir. Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgilerin, denetlenen finansal tablolar ile tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtır yansıtmadığı da denetim kapsamı içindedir.

Denetime tabi olduğu hâlde, denetletirilmemiş finansal tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu düzenlenmemiş hükmündedir.

Kanun'un 398'inci maddesine göre ise şirketin ve topluluğun finansal tabloları ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun denetimi; envanterin, muhasebenin ve Türkiye Denetim Standartları'nın öngördüğü ölçüde iç denetim ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun denetimidir. Bu denetim, Türkiye Muhasebe Standartları'na, kanuna ve esas sözleşmenin finansal tablolara ilişkin hükümlerine uyulup uyulmadığının incelenmesini de kapsar.

Mahalli idare şirketlerinin denetiminde denetçinin hazırladığı rapor önem arz etmekte olup, 6102 sayılı Kanun'un 402'nci maddesinde denetçi tarafından hazırlanan rapora yer verilmiştir. Buna göre denetçi, yapılan denetimin türü, kapsamı, niteliği ve sonuçları

hakkında, gereken açıklıkta, anlaşılır, basit bir dille yazılmış ve geçmiş yıllar karşılaştırmalı olarak hazırlanmış, finansal tabloları konu alan bir rapor düzenler.

Bundan başka ayrı bir rapor hâlinde, yönetim kurulunun, şirketin veya topluluğun durumu hakkındaki yıllık faaliyet raporunda yer alan irdelemeleri, denetçi tarafından, finansal tablolar ile tutarlılığı ve gerçeğe uygunluğu açısından değerlendirilir.

Denetçi tarafından hazırlanan rapor yönetim kuruluna sunulur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na uygunluk yönünden mahalli idare şirketlerinin denetiminde esas olarak kuruluş işlemleri, sermaye koyma borcu, sermaye artırımı veya azaltımı şeklindeki sermayeye ilişkin hususlar, kar payına (temettü) ilişkin hususlar ve şirket organlarının görev ve yetkileri kapsamındaki iş ve işlemlerin denetimine yönelik hususlar ve son olarak bağımsız denetime tabi olan şirketlerde bağımsız denetime ilişkin hususlarda yapılacak denetim prosedürleri ektedir. (EK-1)

2.1-2. Şirket Zararı

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 549-554'üncü maddeleri arasında düzenlenen hukuki sorumluluk hallerinde şirket zararından bahsedilmektedir. Şirket zararı kavramı ile 5018 sayılı Kanun'da yer alan kamu zararı kavramının birbirinden farklı kavramlar olduğu göz ardı edilmemelidir. Şöyle ki, şirketler için 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereği şirket zararı söz konusu olmakla birlikte kamu zararına yönelik yargılamaya esas rapor yazılamamaktadır. 6085 sayılı Kanun'un 48'inci maddesi gereğince, yargılamaya esas rapor genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında kamu zararına yol açan bir husus tespit edildiğinde düzenlendiğinden bunlar hakkında yargılamaya esas rapor yazılmamaktadır.

Bu itibarla, şirketlerde bir zarardan bahsediliyor ise burada kamu zararı değil şirket zararı söz konusu olup şirket zararına ilişkin hükümlere 6102 sayılı Kanun'da yer verilmiştir.

Şirkete ilişkin zarardan bahsederken burada ikili bir ayrıma gidilmesi gerektiği düşünülmektedir. Birincisi şirketin kuruluş amacına uygun olarak dönem sonunda şirketin kar elde edip etmediği veya zarara uğrayıp uğramadığı hususudur. İkincisi ise bazı işlem ve eylemler nedeniyle şirketin zarara uğratılıp uğratılmadığı noktasıdır. Bu durum daha çok kusurlu, hatalı, hileli veya kasıtlı davranışlarla şirkete zarar veren kişilerle ilgili ortaya çıkmaktadır.

Şirketin çeşitli işlem ve eylemler nedeniyle zarara uğratılması halleri 6102 sayılı Kanun'un 549-554'üncü maddelerinde düzenlenmiş olup, bu maddelerde yer alan fiil veya işlemlerde bulunanların sorumluluğu söz konusudur. Böyle bir durumda sorumluluk bu işlem veya eylemleri yerine getirenler ile onlara bu husustayardımcı olanlara aittir ve buradaki sorumluluk daha çok kusurlu sorumluluk halidir.

Bunun dışında şirketin yıl içerisindeki faaliyetleri nedeniyle şirket zararı ortaya çıkabilmektedir. Böyle bir durum daha çok şirket idaresinden kaynaklı ortaya çıkmaktadır. Zira, şirketlerin kuruluş amacı kar elde etmektir. Dönem sonunda amacı kar etmek olan şirketin zararının varlığı halinde bu, sorgulanması gereken bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Böyle bir durumda şirketin idaresinden sorumlu olan yönetim kurulu/yöneticilerin sorumluluğu söz konusu olabilecektir. Zira, 6102 sayılı Kanun'un özellikle 369, 374 ve 375'inci maddeleri yönetimde söz sahibi olanların şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olanher çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkili olduğunu, bir başka deyişle şirketin idaresinden sorumlu olduğunu, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyleyerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetme yükümlülüğünü ve şirketin kanuna, esas sözleşmeye ve diğer düzenlemelere uygun olarak yürütülmesinden sorumlu olduğunu hüküm altına alarak, şirkete ilişkin zararın varlığı halinde ilk olarak sorumlu tutulması gereken organın şirket idaresi ile yetkili kılınan yönetim kurulunun olacağı anlaşılmaktadır.

Mahalli idarelere ait şirketlerin denetiminde şirket zararı ile karşılaşıldığındaöncelikle bakılması gereken husus bu zararın kusurlu/hileli/kasıtlı davranışlardan kaynaklı olup olmadığıdır. Böyle bir durum söz konusu değilse şirketin dönem zararından bahsedilir ve bu durum ise daha çok şirkete ilişkin faaliyetlerin idaresinden kaynaklı olarak değerlendirilir.

Şirketin zarara uğratılması ise 6102 sayılı Kanun'un 549 ve 554'üncü maddelerinde düzenlenmiş olup, bu gibi hallerin varlığında şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibi isteyebilecektir. Kanun'da belirtilen bu sorumluluk halleri şunlardır;

- *Belgelerin ve beyanların kanuna aykırı olması*
- *Sermaye hakkında yanlış beyanlar ve ödeme yetersizliğinin bilinmesi*
- *Değer biçilmesinde yolsuzluk*
- *Halktan para toplanması*
- *Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğu*
- *Denetçinin sorumluluğu*

Şirket zarara uğratılması ile ilgili olarak, şirketlerde şirketi temsile yetki olanların dava açmamaları halinde zararın tazmini davasını pay sahipleri açabilecektir. Mahalli idare şirketlerinde şirketin kendisi bu tazmini isteyebileceği gibi örneğin pay sahibi olan belediye veya belediyenin pay sahibi başka bir şirkette bu tazmini isteyebilecektir. Pay sahipleri tazminatın ancak şirkete ödenmesini isteyebilirler. Bu istek gerçekleşmediği takdirde pay sahibinin (mahalli idarelere ait şirketlerde pay sahibi olan belediye veya belediyenin pay sahibi başka bir şirketi) sorumlular aleyhinde şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde dava açabilecektir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 557'inci maddesine göre birden çok kişinin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları hâlinde, bunlardan her biri, kusuruna ve durumun gereklerine göre, zarar şahsen kendisine yükletilebildiği ölçüde, bu zarardan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olur. Davacı birden çok sorumlukışiyi zararın tamamı için birlikte dava edebilir ve hâkimin aynı davada her bir davalının tazminat borcunu belirlemesini isteyebilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu gereğince, sorumlu olanlara karşı tazminatistemek hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki veher hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, bu fiil cezayı gerektirip, Türk Ceza Kanunu'na göre daha uzun dava zamanaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamanaşımı uygulanır.

Şirket zararı oluştuğu halde Şirketin veya pay sahibi durumundaki belediyenin bu zararın tazminini ilgili sorumlulardan istememesi/dava konusu edilmemesi veya istenilen veya dava konusu edilen zararın miktarı, niteliği ve sorumluları konusunda eksiklikler bulunması halinde denetimlerde bu hususların raporlanması gerektiği tabiidir.

Bunun dışında Kanun'un 558'inci maddesine göre, şirket genel kurulunun, sorumluluktan ibraya ilişkin kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, şirketin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan pay sahiplerinin dava hakkını kaldırdığından mahalli idarelere ait şirketlerde şirket zararı oluştuğu halde pay sahibi olan belediye veya belediyenin pay sahibi başka bir şirketin temsilcisinin ibraya ilişkin genel kurul kararında olumlu oy vermesihisinde de bu hususun raporlanması gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, şirketler için kamu zararı söz konusu olmamakla birlikte denetimlerde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddeleri çerçevesinde şirket zararının oluşup oluşmadığına ve gereğinin yapılıp yapılmadığına bakılması gerekmektedir.

Şirket zararı yönüyle yapılacak denetime ilişkin prosedürler ektedir. (EK-2)

2.1-3. Belediye ile İlişkiler

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70'inci maddesine göre, belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilmektedir. Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrasının "i" bendine göre, belediye meclisinin kararıyla Türk Ticaret Kanunu'na tâbi ortaklıklar kurulması mümkündür. Kurulmuş bir şirketten ayrılmak, şirkette sermaye artışı sağlamak için de meclis kararı gerekmektedir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesinde de büyükşehir belediyelerinin kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında sermaye şirketi kurabileceği düzenlenmiştir.

Belediye şirketlerinin kuruluşu ile ilgili başka düzenleme de 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'da bulunmaktadır. Kanun'un 26'ncı maddesinde, *"belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması, Cumhurbaşkanının iznine tabidir."* hükmü yer almıştır. Buna göre, belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından şirket kurulabilmesi için Cumhurbaşkanının izni gerekmektedir. Aynı şekilde, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması için de bu iznin alınması gerekecektir. Buna karşın, belediyelerin ortağı olduğu şirketlerde sermaye artırımına gitmeleri halinde

Bakanlar Kurulu'ndan (Cumhurbaşkanından) izin almalarına gerek olmadığı yönünde Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 13.02.1995 tarih ve 926 sayılı görüşü bulunmaktadır.

Belediye ile ilişkiler yönünden şirketin kuruluş aşamasıyla ilgili olarak yapılacak denetimlerde;

- *Belediye meclis kararının alınıp alınmadığı,*
- *Cumhurbaşkanını izninin olup olmadığı, (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yoluyla istenilmesi gerekmektedir.)*
- *Kurulan şirketin fiilen yürüttüğü faaliyetlerin belediyenin kendilerine kanunla verilen görev ve hizmet alanlarında olup olmadığı,*

incelenmelidir.

Belediye ile ilişkilerde diğer bir husus da personele ilişkindir. Şirketlerin yönetim kurullarında yapılacak görevlendirmeler hakkında 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesine göre, Büyükşehir belediyesine ait şirketlerin yönetim kurullarında görev alan belediye personelinin genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel olmalıdır. Ayrıca, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 12'nci maddesine ve Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği'ne (Seri No: 162) göre, belediyeye ait şirketlerin yönetim kurullarında görev alan belediye personeline bu görevlerinden sadece biri için ücret ödenebileceğinden birden fazla ücret ödenmemesi gerekmektedir.

Şirket genel kurulunca kar payı dağıtımına karar verilmiş ise kar payının belediyeye gönderilip gönderilmediğine bakılması ve kar payının dağıtımında Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uyulup uyulmadığının incelenmesi gerekmektedir.

Herhangi bir kanuni dayanağı bulunmadığı halde, şirket tarafından yapılan faaliyetlerin bedelinin belediyeden veya belediye tarafından yapılan hizmetlerin bedelinin şirket tarafından karşılanıp karşılanmadığına da bakılması gerekmektedir.

Büyükşehirlerde 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesine göre, büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahaları, toplu ulaşım hizmetleri, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerinin işletmesini belediye şirketlerine devretmiş ise bu işletme devirlerinde,

- *Şirketin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirket ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler arasında olup olmadığına bakılır,*

- *İşletme süresi ve bedele ilişkin belediye meclis kararı alınıp alınmadığı kontrol edilir.*
- *Bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri yapılmış ise 2886 sayılı Kanun'a göre ihale ile verilip verilmediğine bakılır.*

Bilindiği üzere, belediyeler taşınmazlara ilişkin gelir getirici faaliyetlerinde 2886 sayılı Kanun'a uymak ve ihale yapmak zorundadır. Belediye taşınmazlarıyla ilgili olarak belediye mülkiyeti veya tasarrufu altında bulunan taşınmazlardan ihalesiz olarak şirkete kiraya verilen yerler bulunup bulunmadığı kontrol edilmelidir. Şirketin belediyeye ecrimisil ödediği yerler bulunuyor ise bu yerlerin tahliye sürecine ilişkin işlemler incelenerek bu yerlerin fiilen ihalesiz olarak kullanırılıp kullanırılmadığına bakılır.

Belediye şirketleri 2886 sayılı Kanun'a tabi bulunmamaktadır. Bunun tek istisnası, büyükşehir belediyelerine ait şirketlerde 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesidir. Buna göre, şirkete yapılan işletme devirlerinde bu yerlerin üçüncü kişilere devredilmesi halinde 2886 sayılı Kanun'a göre yapılması gerekmektedir.

Belediye şirketleri borçlanma yönünden 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesine tabidirler. Maddenin "d" ve "e" benlerine göre borçlanabilecektir. Buna göre, belediye ve bağlı kuruluşlarının sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçegelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır. Belediye ve bağlı kuruluşlarının sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yapabilir. Buna göre, borçlanma sınırına uyulup uyulmadığı ile Meclis Kararı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı onayının alınıp alınmadığı kontrol edilmelidir.

Belediye şirketi ile sermayedarı olan belediye arasındaki borçlanma durumunun da incelenmesi gerekmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre Belediyelerin kurdukları şirkete borç vermesi mümkün değildir. Belediye şirketine kaynak aktarmak istiyorsa bunu yapabilmesinin tek yolu sermaye artırımını olacaktır.

Belediye ile ilişkilerinin diğer bir boyutu da Kanun'un 549-554'üncü maddeleri arasında düzenlenen hukuki sorumluluk hallerinde Şirketin uğradığı zararın tazmininin pay sahibi olan belediye veya belediyenin pay sahibi başka birşirketince istenilip istenilmediğidir.

Şirketlerin belediye ile olan ilişkisinin sadece ortaklık payının kullanılması olarak değerlendirilmemesi gerekmektedir. Mahalli idarelerin kurdukları veya ortak oldukları şirketler kuruluş işlemlerinden karar organlarının belirlenmesine, karpayı dağıtımından belediyeden aldığı ihalelere, sermaye artırımından belediyeye ait taşınmazların kiralanmasına /kullanılmasına, bağış ve yardımlardan şirketin tasfiyesine kadar pek çok alanda doğrudan veya dolaylı olarak ilişki halindedir. Belediye olan ilişkileri bağlamında bakılacak hususlara ekte yer verilmiştir. (EK-3)

2.1-4. Vergi Denetimi

Sayıştayın düzenlilik denetimi kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti ile kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarının, bunlara dayanak oluşturan ve ihtiyaç duyulan her türlü belgelerin değerlendirilerek, bunların güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesini içermektedir. Şirketlerin vergisel olarak denetiminde ise şirketin gelir, gider ve mallarının vergi mevzuatımıza uygun olarak kayıt altına alınıp alınmadığı incelenir. Bu kapsamda ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu tespit edebilmek için muhasebe kayıt ve işlemlerinin yanı sıra bunlara dayanak teşkil eden kanıtlayıcı belgelerin incelenmesi, iktisadi kıymetlere ilişkin envanter denetimi ve vergi beyannamelerinin incelenmesi de yapılabilmektedir. Bu kapsamda, vergi mevzuatı yönüyle yapılacak denetime ilişkin prosedürler ektedir. (EK-4)

2.1-5. İhale Mevzuatına Uygunluk

Belediye şirketleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bulunmaktadır. Kanun'un 2'nci maddesine göre, il özel idareleri ve belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir.

Kanun'un 3'üncü maddesinin g fıkrasına göre bu şirketlerin, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli

ikitrilyon üçyüz milyar Türk Lirasını (2019 yılı için 13.857.591 TL) aşmayan mal veya hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanun'a tabi değildir. Kanun'un geçici 4'üncü maddesine göre ise, 3'üncü maddenin (g) bendi kapsamındaki mal ve hizmetler, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenmektedir. Bu amaçla Kuruma yapılan başvuru üzerine, Kamu İhale Kurulunun alacağı bir kararla şirketin "istisna" kapsamında olan mal ve hizmet alımları tespit edilerek şirkete bildirilmektedir.

Belediye şirketleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında bulunmamaktadır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun kapsam başlıklı 1'nci maddesine göre, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hakesisi ve taşıma işleri bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütülür.

Buna göre, belediye şirketleri Kanun kapsamında yer almamaktadır. Belediye şirketlerinin gelir getirici (taşınmaz kira ve satış gibi) işlemlerinde 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmamasının tek istisnası büyükşehir belediyeleri kapsamındaki şirketlerdir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun "Şirket Kurulması" başlıklı 26'ncı maddesine göre;

"Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.) Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir".

Buna göre, belediye şirketlerinin işletmesini bu şekilde devraldıkları yerleri üçüncü kişilere devretmek (işletme devri) istemeleri halinde belediye şirketleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri doğrultusunda hareket edeceklerdir.

İhale mevzuatı bağlamında bakılacak hususlara ekte yer verilmiştir. Belediye şirketlerinin 4734 sayılı Kanun'un 3-g maddesi kapsamında olması sebebiyle denetim prosedürleri bu ihtiyaca yönelik belirlenmiştir. İhale mevzuatına tabi olan işlemlerde (istisna kapsamı dışında olan) 4734 ve 4735 sayılı Kanunlar ile ikinci mevzuat düzenlemelerinin dikkate alınacağı tabidir. (EK-5)

2.2- Şirketlerin Mali Denetimi

Şirketlerin mali denetimi, şirketin hesap ve işlemleri ile mali faaliyet, mali yönetim ve kontrol sistemlerinin değerlendirme sonuçları esas alınarak, mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin denetimi içermektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları'na (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu uyarınca, finansal tabloların hazırlanması ve sunumuyla ilgili düzenlemeler Kurum tarafından yapılmaktadır. Finansal raporlamaya ilişkin hususlar **“bağımsız denetime tabi olanlar”** ve **“bağımsız denetime tabi olmayanlar”** için ayrı ayrı düzenlenmiştir.

26.8.2014 tarihli ve 29100 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kurul Kararı'na (Karar No: 75935942-050.01.04 – [01/26]) göre, karara ekli listedeki kurum, kuruluş ve işletmelerin 1/1/2014 tarihi ve sonrasında başlayan hesap dönemlerine ilişkin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında Türkiye Muhasebe Standartları'nın uygulanmasına, ekli listede yer almayan kurum, kuruluş ve işletmelerin de münferit veya konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında isteğe bağlı olarak Türkiye Muhasebe Standartları'nı uygulayabileceğine, **kapsama dâhil olmayanlar için Kurumca bir belirleme yapılınca kadar yürürlükteki mevzuatın uygulanmasının devamına** karar verilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2014 yılında Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının (TFRS) uygulama kapsamını bağımsız denetim kapsamından ayırıştırarak **genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlarla (KAYİK)** sınırlandırmıştır. Bunun yanı sıra, KAYİK'ler dışında kalan işletmelerin de isteğe bağlı olarak TFRS uygulamalarına izin verilmiştir. TFRS uygulamayan işletmelerin ise Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından bir belirleme yapılınca kadar yürürlükteki mevzuatı uygulamalarına karar verilmiştir.

Bu çerçevede TFRS uygulamayan şirketlerin uygulayacakları geçerli finansal raporlama çerçevesi, 26.12.1992 tarih, 21447 (M) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) ile belirlenmiştir. Diğer yandan, Kurum tarafından kapsamlı bir düzenleme yapıncaya kadar söz konusu eksikliklerin giderilebilmesi amacıyla bağımsız denetime tabi olup TFRS uygulamayan işletmelerin finansal tablolarının hazırlanmasında MSUGT'lara ek olarak uygulanmak üzere 29.12.2014 tarihli ve 41 sayılı Kurul Kararıyla “*TMS'leri Uygulamayan Şirketlerin Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Uygulanacak İlave Hususlar*” yayımlanmıştır. Bu düzenlemeyle MSUGT'larda yer almayan veya ihtiyar bırakılan hususlarla ilgili temel kurallar (amortisman ve kıdem tazminatı karşılığı ayılmasının zorunlu hale gelmesi gibi) getirilmesi amaçlanmıştır.

Bununla birlikte, bağımsız denetime tabi olup TFRS uygulamayan şirketler için 01.01.2018'den itibaren geçerli olacak şekilde önemli bir değişiklik yapılmıştır.

29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan *Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ (Sıra No: 56)* ile 19.12.2012 tarihli ve 2012/4213 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup, yukarıda bahsi geçen Kurul Kararı kapsamında TFRS uygulamayan şirketlerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında, Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı'nın uygulanması 01.01.2018'den itibaren geçerli olacak şekilde zorunlu hale getirilmiştir. Değişiklik sonrası, Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS), bağımsız denetime tabi olup Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TFRS) uygulamayan şirketlerin uygulayacakları finansal raporlama çerçevesidir. Böylece, 01.01.2018'den itibaren uygulanacak olan BOBİ FRS, bağımsız denetime tabi olup TFRS uygulamayan şirketlerde MSUGT ve eki İlave hususların yerini almıştır. Bununla beraber, tüm şirketlerin yasal kayıt ve defterlerinin tutulmasında VUK uyarınca öngörüldüğü üzere MSUGT ve ekindeki hesap planının uygulanmasına devam edilmektedir.

Bu noktada, mahalli idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları şirketlerden

- *Kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar (KAYİK) kapsamında bulunanlar,*
- *KAYİK kapsamında bulunmamakla birlikte bağımsız denetime tabi olanlar*
- *Bağımsız denetime tabi olmayanlar için üç farklı uygulama söz konusu olacaktır.*

Genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar (KAYİK) kapsamında bulunan mahalli idare şirketi sayısı oldukça azdır. Buna karşın, KAYİK kapsamında olmamakla birlikte mahalli idare şirketlerinin önemli bir bölümünün bağımsız denetime tabi olduğu bilinmektedir. Bağımsız denetime tabi olmayan küçük ölçekli çok sayıda belediye şirketi de bulunmaktadır.

Genel olarak, kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar (KAYİK) kapsamında bulunan mahalli idare şirketleri Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nı uygularken KAYİK kapsamında olmayan ancak bağımsız denetime tabi olan mahalli idare şirketleri Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı'nı uygulayacak, bağımsız denetime tabi olmayanlar ise Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'leri (MSUGT) uygulamaya devam edeceklerdir.

26.03.2018 tarihli ve 2018/11597 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı ile sermayesinin en az

% 50'si belediyelere ait olan şirketlerden aşağıdaki üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini art arda iki hesap döneminde aşan şirketler bağımsız denetim kapsamına alınmıştır.

- a) Aktif toplamı otuz milyon Türk Lirası.
- b) Yıllık net satış hasılatı kırkmilyon Türk Lirası.
- c) Çalışan sayısı yüzyirmibeş

Bu itibarla, bağımsız denetime tabi olan belediye şirketlerinin muhasebe iş ve işlemleri ile bunlara ilişkin mali tablolarının (KAYİK kapsamında bulunmuyor ise) BOBİ FRS uygulanarak, bağımsız denetime tabi olmayanlar için ise Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'leri (MSUGT) ile eki Tek Düzen Hesap Planı'nın uygulayarak şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, doğru, anlaşılabilir, şeffaf biçimde gösterip göstermediğine ilişkin denetim yapılır.

2.2-1. FİNANSAL TABLolar

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine (MSUGT) göre düzenlenmesi gereken mali tablolar yedi adettir:

1. Bilanço
2. Gelir Tablosu
3. Nakit Akım Tablosu
4. Öz kaynaklar Değişim Tablosu
5. Fon Akım Tablosu
6. Kâr Dağıtım Tablosu
7. Satışların Maliyeti Tablosu

Yukarıda belirtilen mali tablolardan bilanço ve gelir tablosu temel mali tablo, diğerleri ise ek mali tablolardır.

Bir mükellefin 2020 yılı aktif toplamının 27.682.100,00.-TL'yi veya net satışları toplamı 61.515.200,00.-TL'yi aşması halinde, 2021 yılında vereceği yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerine temel mali tabloların yanı sıra ek mali tabloları da eklemesi gerekmektedir. Aksi durumda VUK'un 353/6 ncı maddesi uyarınca, Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ve kullanılmasına ilişkin kural ve standartlara uymayanlara 522 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği kapsamında 2021 yılı için 9.000 TL özel usulsüzlük cezası kesilmesi gerekmektedir.

Mali denetimin temel amacının, mali tablolarda yer alan bilgilerin şirketin gerçek durumunu yansıtır yansıtmadığının tespit edilmesi olduğu düşüncesi temelinde, denetim görüşü temel mali tablolar olan bilanço ve gelir tablosu özelinde şekillenecektir.

Mali Tablo İlkeleri ve Temel Mali Tablolar

Mali Tablolar İlkeleri

Mali tablolar ilkeleri, temel mali tabloların düzenlenmesinde işletmeler tarafından uygulanacak kuralları ifade eder. Mali tabloların hazırlanmasında esas alınan kavram ve ilkeler ile Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümlerinin farklı uygulamalara yer verdiği durumlarda, işletmeler söz konusu mevzuat hükümleri uyarınca istenilen bilgileri sağlayacak şekilde gerekli düzenlemeleri yaparlar. Ancak, bu düzenlemeler bu bölümde yer

alan ilkeler çerçevesinde düzenlenecek mali tabloların tekliği ilkesini değiştiremez.

Gelir Tablosu ve İlkeleri:

Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârını veya dönem net zararını kapsar. Gelir tablosunun düzenlenmesinde mali tablolar ilkelerinde verilmiş açıklamalar esas alınır. Gelir Tablosu hesapları arasında mahsup yapılamaz. Tutarı olmayan kalemler gelir tablosunda yer almaz.

Gelir tablosu ilkelerinin amacı; satışların, gelirlerin, satışlar maliyetinin, giderlerin, kâr ve zararlara ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyeti sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır.

Bütün satışlar, gelir ve kârlar ile maliyet, gider ve zararlar brüt tutarları üzerinden gösterilirler ve hiç bir satış, gelir ve kâr kalemi bir maliyet, gider ve zarar kalemi ile tamamen veya kısmen karşılaştırılmak suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılamaz.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen gelir tablosu ilkeleri aşağıda belirtilmiştir:

Gerçekleşmemiş satışlar, gelir ve karlar; gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir. Belli bir dönem veya dönemlerin gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, dönem veya dönemlerin başında ve sonunda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır. (Gerçekleşmiş Hasılat İlkesi)

Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmalıdır. Belli bir dönem veya dönemlerin başında ve sonunda maliyet ve giderleri gerçeğe uygun olarak gösterebilmek için stoklarda, alacak ve borçlarda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır. (Dönemsel Hasılat-Maliyet Karşılaştırması İlkesi)

Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır. (Uygun Amortisman İlkesi)

Maliyetler; maddi duran varlıklar, stoklar, onarım ve bakım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. Bunlardan direkt olanları doğrudan doğruya, birden fazla faaliyeti ilgilendirenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip, dağıtılmalıdır. (Uygun Maliyet Dağıtım İlkesi)

Arızı ve olağanüstü niteliğe sahip kâr ve zararlar meydana geldikleri dönemde

tahakkuk ettirilmeli, fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir. (Olağan dışı Gelir ve Giderlerin Ayrı Olarak Gösterilmesi İlkesi)

Bütün kâr ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve niteliktekiler dışında kalanlar, dönemin gelir tablosunda gösterilmelidir. (Tüm Gelir ve Giderlerin Gösterilmesi İlkesi)

Karşılıklar, işletmenin karını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait karı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır. (Uygun Karşılık Ayırma İlkesi)

Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulana gelen değerlendirme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde, bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir. (Değerlemede Tutarlılık İlkesi)

Bilanço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya birkaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumları ifade eden, şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın olarak tahmin edilebilen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır. Şarta bağlı gelir ve karlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz; dipnotlarda açıklama yapılır. (Şarta Bağlı Giderlerin Gelir Tablosunda Gösterilmesi İlkesi)

Bilanço ve İlkeleri

Bilanço, bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren mali tablodur. Bilanço aktif ve pasif olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Bir belediye şirketine ait bilanço, o şirketin kuruluşundan bugüne değin gerçekleştirdiği mali nitelikli işlemlerin tamamını içerir. Bilançonun düzenlenmesinde, mali tablolar ilkelerinde verilmiş açıklamalar esas alınır.

Bilanço ilkelerinin amacı; sermaye koyan veya sonradan kendilerine ait kârı işletmede bırakan sahip ve hissedarlar ile alacaklıların işletmeye sağladıkları kaynaklar ve bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıt, hesap ve tablolarında anlamlı bir şekilde tespit edilmesi ve gösterilmesi yoluyla, belli bir tarihte işletmenin mali durumunun açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtılmasıdır.

Bilanço, varlıkların içinde bulunulan zamandaki değerini veya tasfiye halinde bunların satışından elde edilecek para tutarlarını yansıtan bir tablo değildir.

Bütün varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar bilançoda gayrisafi değerleri ile

gösterilirler. Bu ilke, bilançonun net değer esasına göre düzenlenmesine bir engel oluşturmaz. Bu doğrultuda net değer bilanço düzenlenmesinin gereği olarak indirim kalemlerinin ilgili hesapların altında açıkça gösterilmesi esastır.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen bilanço ilkeleri; varlıklar, yabancı kaynaklar ve özkaynaklar itibarıyla aşağıda, belirtilmiştir:

a) Varlıklara İlişkin İlkeler:

1. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde paraya dönüşebilecek varlıkları, bilançoda dönen varlıklar grubu içinde gösterilir.

2. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde paraya dönüşemeyen, hizmetlerinden bir hesap döneminden daha uzun süre yararlanılan uzun vadeli varlıkları, bilançoda duran varlıklar grubu içinde gösterilir. Dönem sonu bilanço gününde bu grupta yer alan hesaplardan vadeleri bir yılın altında kalanlar dönen varlıklar grubunda ilgili hesaplara aktarılır.

3. Bilançoda varlıkları, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleriyle gösterebilmek için, varlıklardaki değer düşüklüklerini göstererek karşılıkların ayrılması zorunludur.

Dönen varlıklar grubu içinde yer alan menkul kıymetler, alacaklar, stoklar ve diğer dönen varlıklar içindeki ilgili kalemler için yapılacak değerleme sonucu gerekli durumlarda uygun karşılıklar ayrılır.

Bu ilke, duran varlıklar grubunda yer alan alacaklar, bağlı menkul kıymetler, iştirakler, bağlı ortaklıklar ve diğer duran varlıklardaki ilgili kalemler için de geçerlidir.

4. Gelecek dönemlere ait olarak önceden ödenen giderler ile cari dönemde tahakkuk eden ancak, gelecek dönemlerde tahsil edilecek olan gelirler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir.

5. Dönen ve duran varlıklar grubunda yer alan alacak senetlerini, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için reeskont işlemleri yapılmalıdır.

6. Bilançoda duran varlıklar grubunda yer alan maddi duran varlıklar ile maddi olmayan duran varlıkların maliyetini çeşitli dönem maliyetlerine yüklemek amacıyla her dönem ayrılan amortismanların birikmiş tutarları ayrıca bilançoda gösterilmelidir.

7. Duran varlıklar grubu içinde yer alan özel tükenmeye tabi varlıkların maliyetini çeşitli dönem maliyetlerine yüklemek amacıyla, her dönem ayrılan tükenme paylarının birikmiş tutarları ayrıca bilançoda gösterilmelidir.

8. Bilançonun dönen ve duran varlıklar gruplarında yer alan alacaklar, menkul kıymetler, bağlı menkul kıymetler ve diğer ilgili hesaplardan ve yükümlülüklerden işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilişkili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarlarının ayrı gösterilmesi temel ilkedir.

9. Tutarları kesinlikle saptanamayan alacaklar için herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz. Bu tür alacaklar bilanço dipnot veya eklerinde gösterilir.

10. Verilen rehin, ipotek ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatların özellikleri ve kapsamı bilanço dipnot veya eklerinde açıkça belirtilmelidir.

Bu ilke, alınan rehin, ipotek ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatlar için de geçerlidir.

Ayrıca, işletme varlıkları ile ilgili toplam sigorta tutarlarının da bilanço dipnot veya eklerinde açıkça gösterilmesi gerekmektedir.

b) Yabancı Kaynaklara İlişkin İlkeler:

1. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde vadesi gelen borçları, bilançoda kısa vadeli yabancı kaynaklar grubu içinde gösterilir.

2. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde vadesi gelmemiş borçları, bilançoda uzun vadeli yabancı kaynaklar grubu içinde gösterilir. Dönem sonu bilanço gününde bu grupta yer alan hesaplardan vadeleri bir yılın altında kalanlar kısa vadeli yabancı kaynaklar grubundaki ilgili hesaplara aktarılır.

3. Tutarları kesinlikle saptanamayanları veya durumları tartışmalı olanları da içermek üzere, işletmenin bilinen ve tutarları uygun olarak tahmin edilebilen bütün yabancı kaynakları kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda gösterilmelidir.

İşletmenin bilinen ancak tutarları uygun olarak tahmin edilemeyen durumları da bilançonun dipnotlarında açık olarak belirtilmelidir.

4. Gelecek dönemlere ait olarak önceden tahsil edilen hasılat ile cari dönemde tahakkuk eden ancak, gelecek dönemlerde ödenecek olan giderler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir.

5. Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar grubunda yer alan borç senetlerini bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için reeskont işlemleri yapılmalıdır.

6. Bilançonun kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar gruplarında yer alan borçlar, alınan avanslar ve diğer ilgili hesaplardan işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilgili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarlarının ayrı gösterilmesi temel ilkedir.

c) Özkaynaklara İlişkin İlkeler:

1. İşletme sahip veya ortaklarının sahip veya ortak sıfatıyla işletme varlıkları üzerindeki hakları özkaynaklar grubunu oluşturur.

İşletmenin bilanço tarihindeki ödenmiş sermayesi ile işletme faaliyetleri sonucu oluşup, çeşitli adlar altında işletmede bırakılan kârları ile dönem net kârı (zararı) bilançoda özkaynaklar grubu içinde gösterilir.

2. İşletmenin ödenmiş sermayesi bilançonun kapsamı içinde tek bir kalem olarak gösterilir. Ancak, esas sermaye özellikleri farklı hisse gruplarına ayrılmış bulunuyorsa esas sermaye hesapları her grubun haklarını, kâr ve tasfiye paylarının dağıtımında sahip olabilecekleri özellikleri ve diğer önemli özellikleri yansıtabacak biçimde bilançonun dipnotlarında gösterilmelidir.

3. İşletmenin hissedarları tarafından yatırılan sermayenin devam ettirilmesi gerekir. İşletmede herhangi bir zararın ortaya çıkması, herhangi bir nedenle özkaynaklarda meydana gelen azalmalar; hem dönemsel, hem de kümülatif olarak izlenmeli ve kaydedilmelidir.

4. Özkaynakların bilançoda net olarak gösterilmesi için geçmiş yıllar zararları ile dönem zararı, özkaynaklar grubunda indirim kalemleri olarak yer alır.

5. Özkaynaklar; ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kâr yedekleri, geçmiş yıl kârları (zararları) ve dönem net kârı (zararı)ndan oluşur. Kâr yedekleri yasal, statü ve olağanüstü yedekler ile yedek niteliğindeki karşılıklar, özel fonlar gibi işletme faaliyetleri sonucu elde edilen kârların dağıtılmamış kısmını içerir. Sermaye yedekleri ise hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları, yeniden değerlendirme değer artışları gibi kalemlerden meydana gelir. Sermaye yedekleri, gelir unsuru olarak gelir tablosuna aktarılamaz.

Mizan

Muhasebe bir bilgi sistemi olup; kaydetme, sınıflandırma, raporlama ve analiz/yorumlama olmak üzere dört adet işlevi bulunmaktadır. Bir belediye şirketi gerçekleştirdiği bir mali nitelikli işlemi öncelikle yevmiye defterine kaydedecek, daha sonra sınıflandırarak büyük deftere kaydedecektir. Bu doğrultuda yevmiye defterine kaydedilen mali nitelikli işlemlerin toplam matematiksel tutarı ile büyük deftere kaydedilen mali işlemlerin toplam matematiksel tutarı birbirine eşit olmalı ve bunun kontrolü mizanlarla sağlanmalıdır.

Mizan; yevmiye defterine kaydedilen mali nitelikli işlemlerin büyük deftere matematiksel açıdan doğru aktarılıp aktarılmadığını kontrol etmeye yarayan bir kontrol çizelgesidir. Mizan, hesapların adlarının, borç ve alacak ile kalanlarının yer aldığı bir listedir.

01.01.2021 – 31.12.2021 KESİN MİZANI				
HESAP İSMİ	TUTARLAR		KALANLAR	
	BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100 KASA				
101 ALINAN ÇEKLER				
“				
“				
TOPLAM	AAA	AAA	BB	BB
	Yevmiye defteri toplamına ve birbirine eşit olmalıdır.		Birbirine eşit olmalıdır.	

Denetime başlandığında belediye şirketinin mali yılın başından o güne kadar kullandığı hesapların durumunu görebilmek için mizanın incelenmesi ve mizandaki kalanlar sütunundan gerekli envanter çalışmalarının (kasa sayımı, banka mutabakatı gibi) yürütülmesi gerekmektedir.

EKLER

(PROSEDÜRLER)

ŞİRKETLERİN DÜZENLİLİK DENETİMİ**EK-1****6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin Hususlar**

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	GENEL HUSUSLAR	
	Ticaret siciline tescili zorunlu olan hususların (kuruluş, genel/özel sözleşme değişikliği, sermaye değişikliği vs) ve bu hususlarda meydana gelen her türlü değişikliğin mevzuattaki usul ve esaslara uygun olarak süresi içinde tescil ettirilip ettirilmediği	- TTK md. 27-31 - Ticaret Sicili Yönetmeliği (Bakanlar Kurulu, 27.01.2013 tarihli ve 28541 sayılı R.G.)
	Tescili zorunlu olup da kanuni şekilde ve süresi içinde tescili istenmemiş hususun olup olmadığı, buna ilişkin idari para cezası yaptırımı ile karşılaşılıp karşılaşmadığı; ayrıca tescil ve kayıt için gerçeğe aykırı beyanda bulunmadurumunun mevcut ise tescil kayıtlarının fiili durumu yansıtıp yansıtmadığı ve buna ilişkin idari para cezası yaptırımı ile karşılaşılıp karşılaşmadığı	- TTK md. 33 - TTK md. 38
	Şirketin düzenlediği ticari mektuplarda ve ticari defterlere yapılan kayıtların dayandığı belgelerde; tacirin sicil numarası, ticaret unvanı, işletmesinin merkezi ile şirket internet sitesi oluşturma yükümlülüğüne tabi ise tescil edilen internet sitesinin adresinin de gösterilip gösterilmediği	- TTK md. 39/2
	Bir önceki maddede belirtilen bilgilerin, internet sitesi kurmakla yükümlü ise şirketin internet sitesinde de yayımlanıp yayımlanmadığı; bu sitede ayrıca, anonim şirketlerde yönetim kurulu başkan ve üyelerinin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı, limited şirketlerde müdürlerin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde yöneticilerin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarının da yayımlanıp yayımlanmadığı	- TTK md. 39/2
	Ticaret unvanıyla birlikte şirket adına imzaya yetkili kimselerin imzaları ticaret sicili müdürlüğüne verilip verilmediği	- TTK md. 40/2
	Ticaret şirketinde, ticari defterler (yevmiye defteri, defteri kebir ve envanter defteri) ile ticari defter kabul edilen diğer defterlerin (pay defteri, yönetim/ müdürler kurulu karar defteri ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri) tutulup tutulmadığı	- TTK md. 64
	Ticari defterlerde, ticari işlemlerle ticari işletmenin iktisadi ve mali durumu, borç ve alacak ilişkileri ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticelerin, TTK'ya göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya konup konmadığı; usulüne uygun olmayan işlemler için TTK'nın ilgili maddesine göre cezaya muhatap olup olmadığı	- TTK md. 64/1 ve 562/1
	Ticari defterlerin mevcut olmaması veya hiçbir kayıt içermemesi yahut TTK'ya uygun saklanmaması halinin mevcut olup olmadığı	- TTK md. 64/1 ve 562/6
	Şirketle ilgili gönderilmiş bulunan her türlü belgenin mevzuata uygun süreve usuller dahilinde saklanıp saklanmadığı	- TTK md. 64/2 ve 562/1-b

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	Fiziki ortamda tutulan yevmiye defteri, defteri kebir ve envanter defterleriyle ortaklar defteri, yönetim kurulu karar defteri ve genel kurul toplantı ve müzakere defterinin açılış onaylarının, kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlanmadan önce, ayrıca süresi içerisinde ve mevzuatta belirtildiği şekilde yaptırılıp yaptırılmadığı	- TTK md. 64/3 ve 562/1-c; Ticari Defterlere İlişkin Suç ve Kabahatlerin Tespiti, Raporlanması ve Yetkili Mercilere İletilmesi Hakkında Genelge
	Yevmiye defterinin kapanış onayının, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının ise izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılıp yaptırılmadığı	- TTK md. 64/3, 562/1-c; Ticari Defterlere İlişkin Suç ve Kabahatlerin Tespiti, Raporlanması ve Yetkili Mercilere İletilmesi Hakkında Genelge
	Ticari defterlerin, TTK ve TDİT hükümlerine uygun olarak tutulup tutulmadığı, kayıtların düzeltilmesi ve değiştirilmesinin mevzuata uygun yapılıp yapılmadığı	- TTK md. 65, 562/1-d; Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ md. 6-11
	TTK'nın 82'nci maddesinde yer alan defter ve belgelerin (Örneğin; ticari defterler, envanterler, açılış bilançoları, finansal tablolar, ticari mektuplar vs) on (10) yıl süreyle saklanıp saklanmadığı	- TTK md. 82
	Ticari defterler, elektronik ortamda tutulmakta ise Elektronik Defter Genel Tebliği'nde (Sıra No:1) yer alan usul ve esaslara uyulup uyulmadığı	- TTK md. 64/3, TDİT md. 23, Elektronik Defter Genel Tebliği
	TTK'ya göre internet sitesi açma zorunluluğu olan sermaye şirketlerinin, internet sitesi açması ve bu sitenin içeriğine ilişkin diğer işlemlerinin TTK'nın ilgili maddeleri ve Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmelik'te yer alan hususlara riayet edip etmediği	TTK md. 1524, 562/12 ve Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmelik
	Ticaret şirketlerine sermaye olarak konulan unsurların, TTK'nın 127'inci maddesine ve özel olarak anonim şirketler için 342 ve limited şirketler için 581'inci maddede belirlenen kıstaslara uygun olup olmadığı	- TTK md. 127, 342, 581
	Ortak/ortakların, şirket sözleşmesiyle koymayı taahhüt ettiği sermaye borcunu yerine getirip getirmediği, borcunu yerine getirmeyen ortaktan gecikme sebebiyle tazminat istenip istenmediği	- TTK md. 128/1 ve 128/7
	TTK madde 128/2'de yer alan unsurların (taşınır/taşınmaz) aynı sermaye olarak kabul edilebilmesi bakımından gerekli işlemlerin (değerleme, bilirkişi vs) yapılıp yapılmadığı,	- TTK md. 128/2
	Sermaye olarak para konulması ve bunun zamanında ifa edilmemesi halinde (aksine şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede hüküm yoksa) şirketin tescili anından itibaren temerrüt faizi ödenip ödenmediği	- TTK md. 129
	Sermaye olarak alacakların konulması ve bunun TTK'nın 130/2 maddesinde belirlenen sürede şirket tarafından tahsil edilememesi halinde gecikmeden dolayı tazminat ve temerrüt faizi istenip istenmediği	- TTK md. 130

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	ANONİM ŞİRKETLER	
	SERMAYEYE İLİŞKİN HUSUSLAR	
	Kayıtlı sermaye sistemini benimseyen halka açık olmayan anonim şirketlerin, TTK ve Kayıtlı Sermaye Tebliği'nde belirtilen şartları sağlayıp sağlamadığı	- TTK md. 332, Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hk. Tebliğ md. 5-9
	Şirketin kuruluş belgelerinin mevcut olup olmadığı ve bunların birer nüshalarının şirket tarafından beş yıl süreyle saklanıp saklanmadığı	- TTK md. 336
	Şirketin tek pay sahipli olarak kurulması ve/veya tek pay sahibine düşmesi halinde Kanun'da belirtilen tescil ve diğer işlemleri yapıp yapılmadığı	- TTK md. 338/2
	Anonim şirket esas sözleşmesinin, yazılı şekilde yapıp yapılmadığı, kurucuların imzalarının noterce onaylanıp onaylanmadığı, şirket sözleşmesinin Kanun'da yer alan hususları ihtiva edip etmediği ve ilk yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşme ile atanıp atanmadığı	- TTK md. 339
	Konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve aynılara değer biçilmesinde TTK'da belirtilen usul ve esaslara uyulup uyulmadığı	- TTK md. 343
	Nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az %25'inin tescilden önce, gerisinin de şirketin tescilini izleyen 24 ay içinde ödenip ödenmediği	- TTK md. 344-345
	Şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde bir işletme veya aynının, sermayeninonda birini aşan bir bedel karşılığında devralınmasına veya kiralanmasına ilişkin sözleşme yapıp yapılmadığı; yapılmış ise yönetim kurulunca bu işletme ve aynılara değer biçilmesi amacıyla bilirkişi atanması için şirketin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden istemde bulunulup bulunulmadığı ve yapılan bu işlemlerin ¾ nisabı ile genel kurul kararı şeklinde alınarak onaylanıp ticaret siciline tescil edilip edilmediği	TTK md. 356/1,2,3
	Pay sahiplerinin, sermaye taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ifa etmedikçe ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte karı geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde olmadıkça şirkete borçlanıp borçlanmadığı, böyle bir durumun varlığı halinde TTK'nın ilgili maddesi gereğince adli para cezası ile karşılaşıp karşılanmadığı	- TTK md. 358, 562/5-b
	Sermaye artırımının ne şekilde yapıldığının tespiti (Aşağıda yeralan 3 yoldan birisi kullanılarak sermaye artırımına gidilebilir; 1. Sermaye artırımı taahhüdü yoluyla, 2. iç kaynaklardan artırım şeklinde, 3. şarta bağlı artırım şeklinde)	
	İç kaynaklardan yapılan artırım hariç, payların nakdi bedelleri tamamen ödenmeden sermaye artırımının yapıp yapılmadığı; sermaye artırımına, esas sermaye sisteminde genel kurulun; kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulunun karar verip vermediği ve bu kararların üç ay içinde tesciledilip edilmediği	- TTK md. 456/1,2 ve 3
	- Sermaye Taahhüdü Yoluyla Artırım Geçerli İse; esas sermaye sisteminde anonim şirketlerde, artırılan sermayeyi temsil eden payların tamamının ya değişik esas sözleşmede ya da iştirak taahhütnamelerinde taahhüt edilip edilmediği	- TTK md. 459/1

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı OlanMevzuat
	- Sermaye Taahhüdü Yoluyla Artırım Geçerli İse; kayıtlı sermaye sistemine tabi şirketlerde sermaye artırımının, TTK'ya ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılan Kayıtlı Sermaye Tebliğine uygun olarak yapılıp yapılmadığı	- TTK md. 460 ve Halka Açık OlmayanŞirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hk. Tebliğ
	- Sermaye Taahhüdü Yoluyla Artırım Geçerli İse; sermaye artırımlarında pay sahibinin rüçhan hakkının ihlal edilip edilmediği	- TTK md. 461
	- İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı Geçerli İse; Sermayenin artırılan kısmını,iç kaynaklardan karşılayan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olup olmadığının onaylanmış yıllık bilanço ve yönetim kurulunun vereceği açık ve yazılı bir beyanla doğrulanıp doğrulanmadığı, bilanço tarihinin üzerindenaltı aydan fazla zaman geçmiş olduğu takdirde, yeni bir bilançonun çıkarılıp çıkarılmadığı ve bunun yönetim kurulu tarafından onaylanıp onaylanmadığı	- TTK md. 462/2
	- Şarta Bağlı Sermaye Artırımı Geçerli İse; şarta bağlı sermaye artırımının, TTK'da belirtilen esaslar dairesinde yapılıp yapılmadığı	- TTK md. 463-472
	Sermaye azaltımının TTK'da belirtilen esaslar dairesinde yapılıp yapılmadığı	- TTK md. 473,474 ve 475
	Kar payının TTK'nın 508 ve 509'uncu maddelere göre hesaplanıp hesaplanmadığı	- TTK md 508 ve 509
	YÖNETİM KURULUNA İLİŞKİN HUSUSLAR	
	Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, yönetim kurulunun oluşumunun TTK'daki esaslara uygun olup olmadığı	- TTK md. 359/5
	Yönetim kurulu üyelerinin en çok üç yıl süreyle görev yapmak üzere seçilip seçilmediği, aynı kişinin yeniden seçilmesi halinde esas sözleşmede aksine hüküm olup olmadığı	- TTK md. 362
	Yönetim kurulu üyeliğinin boşalması ve/veya yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması halinde TTK'nın ilgili maddelerinde öngörülen hükümlerin uygulanıp uygulanmadığı	- TTK md. 363,364
	Yönetim kurulu üyeleri arasından bir başkan ve ona vekalet etmek üzere en az bir başkan vekili seçilip seçilmediği	- TTK md. 366/1
	Temsil yetkisinin kullanılması, sınırlandırılması ve devredilmesine ilişkin olarak TTK'nın 370 ve 371'inci maddelerine göre hareket edilip edilmediği	- TTK md. 370/1
	Tek pay sahipli anonim şirketlerde, bu pay sahibi ile şirket arasındaki sözleşmeler yazılı ve TTK'da öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yapılıp yapılmadığı	- TTK md. 371/6
	Yönetim kurulunun şirketin muhasebe ve finans konusunda gerekli düzeni kurup kurmadığı	- TTK md. 375/1-c
	Anonim şirketlerde müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmalarının, yönetim kurulu tarafından yapılıp yapılmadığı	- TTK md. 375/1-d

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı OlanMevzuat
	Son yıllık bilanço'ya göre şirket sermayesi ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının veya üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığının tespiti halinde genel kurul toplantıya çağırma görevini yerine getirip getirmediği ve iyileştirici önlemler/sermayenin 1/3'ü ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar verilip verilmediğinin tespiti	- TTK md. 376/1 ve 2
	Yönetim kurulunun şirketin "borca batıklık" durumunda mahkemeye bildirimde bulunup bulunmadığı	- TTK md. 375/6 ve 376/3
	Yönetim kurulu üyelerine ödenen huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kardan payın tutarının esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenip belirlenmediği, mali hakların mevzuata uygun tespit edilip edilmediği	- TTK md. 394
	GENEL KURULA İLİŞKİN HUSUSLAR	
	Genel kurulun devredilemez yetkilerinin başka organlarca kullanılıp kullanılmadığı	- TTK md. 408
	Genel kurul olağan toplantısının TTK'da belirtilen faaliyet dönemisonundan itibaren 3 ay içerisinde yapıp yapılmadığı; bu toplantılarda, organların seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, karın kullanım şekline, dağıtılacak kar ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakere yapıp yapılmadığı ve karar alınıp alınmadığı	- TTK md. 409
	Anonim şirket yönetim kurulunun, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren iç yönergeyi hazırlayıp hazırlamadığı, genel kurulun onayına sunup sunmadığı, tescil ve ilan ettirip ettirmedeği	- TTK md. 419/2
	TTK'da öngörülen esas sözleşme değişikliklerine ilişkin ağırlaştırılmış toplantı ve karar nisaplarına riayet edilip edilmediği	- TTK md. 421
	Genel kurul toplantı tutanağının tutulup tutulmadığı, tutanağın ticaret siciline tescil ve ilan işlemlerinin yapıp yapılmadığı,	- TTK md. 422/1 ve 2
	Bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararının Yönetim Kurulu üyeleri, yönetici ve denetçilerin ibrasını doğurup doğurmadığı; bununla birlikte bilançoda bazı hususlar hiç veya gereği gibi belirtilmemişse veya bilanço şirketin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta <u>bilinçli hareket edilmişse</u> onama ibra etkisini doğurmayacağından bu hususa riayet edilip edilmediği	- TTK md. 424
	BAĞIMSIZ DENETİME İLİŞKİN HUSUSLAR	
	Şirketin, tek başına veya bağlı ortaklıkları ve iştirakleriyle birlikte bağımsız denetime ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı'nda belirtilen ölçütlerden en az ikisini sağlayıp sağlamadığı, sağlamakta ise TTK'da öngörülen esaslar çerçevesinde bağımsız denetim yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği	- 26.03.2018 tarihli ve 2018/11597 sayılıBağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı, TTK md. 397-406
	Finansal tablolar ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgilerin, bağımsız denetime tabi tutulup tutulmadığı; eğer tutulmamış ise finansal tabloların ve yıllık faaliyet raporunun "yok" hükmünde olduğuna karar verilir	- TTK md. 397

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı OlanMevzuat
	TTK'nın 398'inci maddesi uyarınca yapılacak olan bağımsız denetimin kapsamına girecek olan anonim şirketler Cumhurbaşkanınca belirlenmekle birlikte (yukarıda bahsi geçen 2018/11597 ile belirlenmiştir) denetlenen anonim şirketin bu kapsama girmeyen bir şirket olması halinde (bağımsız denetime tabi olmaması hali) TTK'nın 397/4'üncü maddesinde yer verilen Yönetmelik hükümlerine göre denetlenip denetlenmediğinin tespiti	- TTK md. 397
	Denetçinin, şirket genel kurulunca; her faaliyet dönemi için ve her halde görevini yerine getireceği faaliyet dönemi bitmeden seçilip seçilmediği ve ticaret siciline tescil edilip edilmediği; faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar denetçinin seçilememesi durumunun mevcut olup olmadığı	- TTK md. 399/1 ve 6
	FİNANSAL TABLOLAR, YILLIK FAALİYET RAPORU ve YEDEKAKÇE (TTK 514-528 VE 562/7)	
	Yönetim kurulunun, finansal tabloları ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlayıp hazırlamadığı ve genel kurula sunup sunmadığı	- TTK md. 514
	Anonim şirketin finansal tablolarının, TMS'ye göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılıp çıkarılmadığı	- TTK md. 515
	Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun, şirketin o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtıp yansıtmadığı, bu raporda finansal durumun, finansal tablolara göre değerlendirilip değerlendirilmediği, raporda ayrıca, şirketin gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunup olunmadığı, bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesinin de raporda yer alıp almadığı	- TTK md. 516/1
	Yönetim kurulunun faaliyet raporunun asgari içeriğinin ne olduğu Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelikte" belirlendiğinden hazırlanan yıllık faaliyet raporunun TTK'ya ve bahsi geçen Yönetmelik'e uygun olup olmadığı	- TTK md 516/3 ve Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik
	Yıllık karın % 5'inin, ödenmiş sermayenin % 20'sine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılıp ayrılmadığı, bu oranlar aşılmış ise esas sözleşmede buna ilişkin hüküm bulunup bulunmadığı	- TTK md. 519/1 ve 521
	Kardan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın % 10'unun genel kanuni yedek akçeye eklenip eklenmesi hususunda TTK'nın 519/2 maddesinde yer alan hükümlere uygun hareket edilip edilmediği	- TTK md. 519/2
	Genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemlerin alınması için kullanılıp kullanılmadığı	- TTK md. 519/3
	Pay sahiplerine dağıtılacak kar payının belirlenmesinde öncelikle kanuni ve esas sözleşmede öngörülen isteğe bağlı yedek akçelerin ayrılıp ayrılmadığı	- TTK md 523

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı OlanMevzuat
	FİNANSAL RAPORLAMA	
	Belediye şirketinin <i>Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı</i> kapsamında bağımsız denetime tabi olup olmadığı incelenerek; - Genel olarak kamu yararını ilgilendiren şirketler (KAYİK) kapsamında olanların TFRS'yi uygulayıp uygulamadığı, - Bağımsız denetime tabi olup KAYİK) kapsamında olmayanların Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ ve eki "Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı"nı uygulayıp uygulamadığı, - Bağımsız denetime tabi değil ise mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasının 26/12/1992 tarih, 21447 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde (MSUGT) yer alan usul ve esaslara göre yapılıp yapılmadığı incelenir.	Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı - Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ ve eki "Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı - 1 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği - 213 sayılı VUK md.175 ve mükerrer 257 - TDİT md. 4
	Şirket tarafından ticari işletmesinin açılışında ve her hesap dönemi sonunda taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanterin çıkarılıp çıkarılmadığı	- TTK md. 66, 562/1-e
	Şirket tarafından hesap dönemi başında açılış bilançosu ile hesap dönemi sonunda yıllık bilanço ve gelir tablosu düzenlenip düzenlenmediği	- TTK md. 68
	Finansal tabloların, ticari işletmenin tüm varlıklarını, borçlarını, peşin ödenen giderler ile peşin tahsil edilen gelirlerini (dönem ayırıcı hesapları), bütün gelir ve giderlerini doğru şekilde değerlendirilmiş olarak gösterip göstermediği	- TTK md. 72
	Bono, poliçe ve çek düzenlenmesi ile devrinden; poliçenin kabulünden; kefaletlerden, avalden, garanti sözleşmelerinden, akreditif teyitlerinden, üçüncü kişilerin borçları için verilen teminatlar ile üçüncü kişiler lehine taahhütlerden doğan sorumluluklar ile TMS'de öngörülen diğer sorumlulukların bilanço dipnotlarında açıklanıp açıklanmadığı	- TTK md. 77
	Finansal tablolarda yer alan varlıklar ile borçların, TTK'da belirtilen değerlendirme ilkelerine uygun olarak değerlemeye tabi tutulup tutulmadığı	- TTK md. 78-81

EK-2

Şirket Zararı

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	ŞİRKET ZARARI	
	Şirketin kuruluşu ile ilgili belgeler, izahnameler, taahhütler, beyanlar ve garantilere ilişkin olarak bunların yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olması, gerçeğin saklanması, diğer kanuna aykırılıkların bulunması ve bunlardan dolayı zararın meydana gelmesi gibi bir durumun mevcut olup olmadığı	- TTK md. 549, 562/8
	Sermaye tamamıyla taahhüt olunmamış veya karşılığı kanun veya esas sözleşme hükümleri gereğince ödenmemişken, taahhüt edilmiş veya ödenmiş gibi gösterilip gösterilmediği	- TTK md. 550/1, 562/9
	Sermaye taahhüdünde bulunanların ödeme yeterliliğinin bulunmadığının bilinmesine rağmen bu duruma onay verilip verilmediği	- TTK md. 550/2, 562/9
	Yönetim kurulu üyelerinin, bir şirket kurmak veya şirketin sermayesini artırmak amacıyla yahut vadiyle halka her türlü yoldan çağrıda bulunularak para toplayıp toplamadığı	TTK md. 552, 562/11
	Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurlarının kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ederek şirketi, pay sahiplerini veya alacaklıları zarara uğratıp uğratmadığı	- TTK md. 553
	Şirketin yılsonu ve konsolide finansal tablolarını, raporlarını ve hesaplarını denetleyen denetçi ve özel denetçilerin; kanuni görevlerinin yerine getirilmesinde kusurlu hareketleri ile şirketi, pay sahiplerini ve şirket alacaklılarını zarara uğratıp uğratmadıkları	- TTK md. 554
	Şirket zararının tazmininin şirket veya pay sahiplerince (Belediye veya paysahibi Belediye şirketi) istenip istenmediği	- TTK md. 555
	Şirket zararı ile ilgili olarak birden çok kişinin zararın tazmini ile yükümlü olmaları halinde TTK'nın 557'nci maddesinde yer alan hükümlerin uygulanıp uygulanmadığı	- TTK md. 557
	Şirket zararı ile ilgili olarak TTK'nın 558 ve 559'uncu maddelerinde yer alan ibraya ilişkin hükümlerin uygulanıp uygulanmadığı	- TTK md. 558 ve 559
	Şirket zararı ile ilgili olarak sorumlulardan tazminat isteme hakkının süresinde (5 yıl) kullanılıp kullanılmadığı ve dava açılıp açılmadığı	- TTK md. 560 ve 561

EK-3

Belediye İle İlişkiler

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı OlanMevzuat
	BELEDİYE İLE İLİŞKİLER	
	Kuruluş aşamasıyla ilgili belediye meclis kararı ve diğer onayların (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı izni) bulunup bulunmadığı kontrol edilir. (Belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımındabulunması, Cumhurbaşkanının iznine tabidir.)	4046 sayılı Kanun 26.md
	Büyükşehir belediyesine ait şirketlerin yönetim kurullarında görev alan belediye personelinin genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel olup olmadığına bakılır.	5216/26. md
	Belediyeye ait şirketlerin yönetim kurullarında görev alan belediye personeline bu görevlerinden sadece biri için ücret ödenebileceğinden birden fazla ücret ödenip ödenmediğine bakılır.	631 sayılı KHK 12. Md Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği(Seri No: 162)
	Şirket genel kurulunca kar payı dağıtımına karar verilmiş ise kar payının belediyeye gönderilip gönderilmediğine bakılır. Kar payının dağıtımında TTK hükümlerine uyulup uyulmadığı incelenir.	TTK md 508 ve 509
	Şirket tarafından yapılan faaliyetlerin bedelinin belediyeden veya belediye tarafından yapılan hizmetlerin bedelinin şirket tarafından karşılanıp karşılanmadığına bakılır.	
	Büyükşehir belediyesi, belediye şirketlerine işletmesini devrettiği mülkiyetiveya tasarrufundaki hafriyat sahaları, toplu ulaşım hizmetleri, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerinin listesi istenilir. İşletme devirlerinde, - Şirketin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirket ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler arasında olup olmadığına bakılır, - İşletme süresi ve bedele ilişkin belediye meclis kararı alınıp alınmadığı kontrol edilir. - Bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri yapılmış ise 2886 sayılı Kanun'a göre ihale ile verilip verilmediğine bakılır.	5216/26. Md 2886 sayılı Kanun
	Belediye personeli olup da herhangi bir görevlendirme olmaksızın şirketlerde fiilen çalıştırılan personel ile şirket çalışanı olup da fiilen belediyede çalıştırılan kişiler var ise bunlara yapılan fiili çalışmaya bağlı ödemeler (fazla mesai, yemek ve yol yardımı vs) incelenir	

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı OlanMevzuat
	Belediye mülkiyeti veya tasarrufu altında bulunan taşınmazlardan şirkete kiraya verilenlerin incelenerek kiralamanın 2886 sayılı Kanun'a göre yapılp yapılmadığı ile kira bedelinin düzenli tahsil edilip edilmediğine bakılır. İhalesiz olarak şirkete kiraya verilen yerler bulunup bulunmadığı kontrol edilir.	2886 sayılı Kanun
	Şirketin belediyeye ecrimisil ödediği yerler bulunuyor ise bu yerlerin tahliye sürecine ilişkin işlemler incelenerek bu yerlerin fiilen ihalesiz olarak kullanılarak kullanılmadığına bakılır.	2886 sayılı Kanun
	Belediye şirketinin belediyeden aldığı ihalelerin listesi istenilir ve şirketin faaliyet konusu dışındaki işleri yapıp yapmadığı kontrol edilir. <i>Ultra vires</i> ilkesi yeni TTK ile kaldırılmış olmakla birlikte belediye şirketleri için 5393 sayılı Kanun'daki sınırlama (belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanları ile sınırlıdır.) devam etmektedir.	5393/70 md.
	Belediye şirketi borçlanmaya gitmiş ise 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin "d" ve "e" bentlerine uyulup uyulmadığı incelenir. Buna göre, borçlanma sınırına riayet edilip edilmediği ile meclis kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı onayının alınıp alınmadığı kontrol edilir.	5393/68 md.
	Şirketin diğer belediye şirketleri ile olan parasal ilişkileri (Borç/Alacak) ve ortaklık ilişkileri incelenerek tüm alacak ve borçların kayıt altında bulunup bulunmadığı kontrol edilir.	
	TTK hükümlerine göre tasfiyesi gereken şirketin tasfiyesi hakkında genelkurul kararı alınmasına ilişkin belediye tarafından yapılan işlemler incelenir.	TTK md 529-548 ve md. 553
	Belediyelerin ortağı olduğu şirketlere mali yardımda bulunması hatta ödünçdahi olsa borç vermesi mümkün olmadığından belediye tarafından şirketeyardımda bulunulup bulunmadığı veya menfaat sağlanıp sağlanmadığı incelenir.	5018/29. Md. 5393/75.md
	Belediye şirketinin sermaye artırımında; - Meclis kararı ile genel kurul kararının alınıp alınmadığı, - Genel kurul kararının süresinde tescil edilip edilmediği, - Belediyenin nakden taahhüt ettiği payların itibarî değerlerinin en az %25'inin tescilden önce, kalan kısmının şirketin tescilini izleyen 24 ay içinde ödenip ödenmediği, - Ayni sermaye konulmuş ise Türk Ticaret Kanunu'nun 128/2 maddesinde yer alan unsurların (taşınır/taşınmaz) ayni sermaye olarak kabul edilebilmesi bakımından gerekli işlemlerin yapıp yapılmadığı; - Konulan ayni sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve ayınların değer biçilmesinde Türk Ticaret Kanunu'nun 343'üncü maddesinde belirtilen usul ve esaslara uyulması, - Ayni sermayenin veya devralınacak işletme ile ayınların değerlemesinde emsaline oranla yüksek fiyat biçilmemesi, işletme ve aynın niteliği veya durumunun farklı gösterilmemesi gerekir.	- 5393/18-i - TTK md. 456/1,2 ve 3 - TTK md. 127, 342, 581 - TTK md. 128/1 ve 128/7 - TTK md. 128/2 - TTK md. 129 - TTK md. 130 - TTK md 343

EK-4

Vergi Denetimi

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	KURUMLAR VERGİSİ	
	Şirketin işletme konusu ve faaliyetlerine bakılmak suretiyle KVK'nın 4'üncü maddesinde yer alan muafiyet durumunun söz konusu olup olmadığı	- 5520 sayılı KVK md. 4 - 1 Seri No.lu KVK Genel Tebliği
	Şirketin işletme konusu ve faaliyetlerine bakılmak suretiyle KVK'nın 5'inci maddesinde yer alan istisna durumunun söz konusu olup olmadığı ve kurum kazancının tespitinde dikkate alınıp alınmadığı	- 5520 sayılı KVKmd. 5/a,ç,d,e,f, j - 1 Seri No.lu KVKGenel Tebliği
	Şirketin safi kurum kazancının tespitinin Kanuna uygun şekilde doğru yapılp yapılmadığı, Bu kapsamda;	
	- Şirketin kurum kazancına (ticari bilanço karı/zararı) esas hasılatının belirlenebilmesi bakımından gelire dayanak oluşturan belgelerin (fatura, perakende satış fişi, irsaliyeli fatura, gider pusulası vb) seçilmesi ve incelenmesi - Şirketin kurum kazancına esas gider kalemlerinin dayanağı belgelerin (fatura,perakende satış fişi vb) seçilmesi ve incelenmesi - Bahsi geçen belgelerde yer alan tutarların şirket defter ve kayıtlarına intikalettirilip ettirilmediğinin tespiti, - Safi kurum kazancının tespiti yapılırken GVK'nın ticari kazancın tespitine ilişkin hükümleri (bilanço usulünde vergilendirilme) dikkate alınır. - Safi kurum kazancının tespitinde KVK'nın 8'inci maddesinde sayılan giderlerinde şirketin hasılatından indirim konusu yapılp yapılmadığına bakılır. - Safi kurum kazancının tespitinde KVK'nın 10'uncu maddesinde yer alan ve indirim konusu yapılabilmesi için beyannameye gösterilmesi zorunlu olan unsurların gösterilip gösterilmediği ve indirim konusu yapılp yapılmadığına da bakılır. (10-a bendindeki sponsorluk harcamaları, 10-b bendindeki makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar, 10-ı bendinde geçen sermaye amortismanı vb.) Böylece şirketin bilanço karı/zararına ulaşılmış olur. Daha sonra beyanname üzerinde gösterilmesi gereken ilave, indirim, istisna ve mahsup işlemlerinin incelenmesine geçilir.	- 5520 sayılı KVK md. 6, 8, 10, 11 ve 193 sayılı GVK md.40 - Sermaye Amortismanı için 04.03.2016 tarih ve 29643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 9)
	- Şirketin Kurumlar Vergisi Beyannamesinde yer alan ve vergi matrahına ulaşılmasını sağlayan ticari bilanço karı/zararına ilave (Ör; kanunen kabul edilmeyen giderler) edilen her bir kalemin dayanağı belgelerin incelenmesi ve beyanname üzerinde ticari bilanço karı/zararına ilave edilip edilmediğinin tespiti yapılır.	
	- Şirketin Kurumlar Vergisi Beyannamesinde yer alan ve vergi matrahına ulaşılmasını sağlayan her bir istisna (KVK md 5/1-a iştirak kazançları, KVKmd. 5/1-e taşınmaz ve iştirak hisseleri ile intifa ve rüçhan hakları satış kazancı) kalemin dayanağı belgelerin incelenmesi ve beyanname üzerinde ticari bilanço karı/zararına ilave edilip edilmediğinin tespiti yapılır.	

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	- Şirketin Kurumlar Vergisi Beyannamesinde yer alan ve vergi matrahına ulaşılmasını sağlayan geçmiş yıl zararlarının da KVK'nın 9'uncu maddesinde yer alan hükümlere uygun olarak mahsubunun yapıp yapılmadığı tespit edilir. Bu kapsamda; - Her yıla ilişkin geçmiş yıl zararlarının dönemler itibariyle beyannamede ayrı ayrı gösterilip gösterilmediği, - Mahsubu yapılacak zararların son 5 yıllık döneme ait olup olmadığı tespit edilir.	- 5520 sayılı KVK md. 9, 1 Seri No.lu KVK Genel Tebliği
	Şirket kazancının tespitinde KVK'nın 12'inci maddesinde yer alan örtülü sermaye işlemlerinin yer alıp almadığının tespiti	- 5520 sayılı KVKmd. 12 ve 1 SeriNo.lu KVK Genel Tebliği
	Şirket kazancının tespitinde KVK'nın 13'üncü maddesinde yer alan transfer fiyatlandırılması yoluyla örtülü kazanç dağıtım işlemlerinin yer alıp almadığının tespiti	- 5520 sayılı KVKmd. 13 ve 1 SeriNo.lu KVK Genel Tebliği
	Kurumlar Vergisi Beyannamesinin md. 14/3'de belirtilen süresinde verilip verilmediği (hesap döneminin kapandığı ayı izleyen dördüncü ayın 1'inci gününden 25'inci günü akşamına kadar)	- 5520 sayılı KVKmd. 14/3
	Kurumlar Vergisinin % 20 oranında uygulanıp uygulanmadığının (indirimli oranın uygulandığı durumlarda bu oran) tespiti	
	Kurumlar Vergisinin Kanunda yazılı sürede ödenip ödenmediği, (Beyannamenin verildiği ayın sonuna kadar)	- 5520 sayılı KVKmd. 21/1
	Şirketin Geçici Vergi Beyannamelerini kanuni süresi içinde (üç aylık vergilendirme dönemini izleyen ikinci ayın 14'üne kadar) beyan edip etmediği ve buna ilişkin hesaplanan geçici vergiyi kanuni süresinde (beyannamenin verildiği ayın 17'sine kadar) ödeyip ödemediği	- 193 sayılı GVK md. Mükerrer 120, 217 Seri No.lu GVK Genel Tebliği ve 5520 sayılı KVK md.32/2 ve 32/3
	MUHTASAR BEYANNAME	
	Şirketin vergi sorumlusu sıfatıyla KVK'nın 15'inci maddesinde belirtilen iş ve işlemleri dolayısıyla % 15 oranında (BKK ile farklı bir oran belirlenmiş ise bu oran) vergi tevkifatı yapıp yapmadığı (Kurumlar Vergisi mükelleflerinin vergi kesintisi işlemlerinde öncelikle GVK'nın Geçici 67'nci maddesi, ardından KVK'nın 15'inci maddesi ve son olarak da GVK'nın 94'üncü maddesi uygulama alanı bulacaktır)	- 5520 sayılı KVKmd. 15, 193 sayılı GVK md. 94 ve Geçici md.67
	KVK md. 16/2 gereğince kesinti suretiyle ödenen vergilerde, istihkak sahiplerince ayrıca yıllık beyanname verilmeyen hallerde, vergi kesintisinin ilgili bulunduğu dönemler için Muhtasar Beyanname verilip verilmediği, Beyannamenin verildiği ayın 26'ncı günü akşamına kadar ödenip ödenmediği,	- 5520 sayılı KVK md. 16/2 ve 21/4.
	VERGİ USUL KANUNUNA İLİŞKİN DÜZENLEMELER	
	- Bilanço esasına tabi olan mükelleflerce tutulması öngörülen ve VUK md. 182'de yer alan defterlerin (yevmiye, defteri kebir ve envanter) tutulup tutulmadığı	- 213 sayılı VUKmd. 182
	- Bilanço esasına göre tutulması zorunlu defterlerin Kanunda belirtilen usulve esaslara uygun şekilde tutulması	- 213 sayılı VUKmd. 215-219
	- Bilanço esasına göre tutulan defterlerden tasdike tabi olanların tasdik işleminin usulünce yapılması (ilk kez kullanma, Maliye Bakanlığınca özel hesap dönemi belirlenme veya izleyen yılda da aynı defterin kullanılması gibi farklı hallerde tasdik zamanlarına riayet edilmesi, tasdik şerh ve şekillerine uyulması)	- 213 sayılı VUKmd. 220-226

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	- Defterlerin elektronik ortamda tutulması halinde 13/12/2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmi Gazete’de yer alan 1 Sıra No.lu Elektronik Defter Genel Tebliği’nde yer alan uygulamalara riayet edilip edilmediği	- 1 Sıra No.lu Elektronik Defter Genel Tebliği
	- Şirket tarafından düzenlenen vesikalar ile şirkete düzenlenen vesikaların (fatura, perakende satış fişi, sevk irsaliyesi, irsaliyeli fatura, gider pusulası vb)defter kayıtlarına intikal ettirilip ettirilmediği	
	- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile (421, 454, 461 Sıra No.lu Tebliğler) E-fatura kullanımı zorunlu olan mükelleflerin e fatura düzenleme, muhafaza, ibraz, saklama vb. yükümlülükleri yerine getirip getirmediği	- 213 sayılı VUK md.Mükerrer 242, VUK Genele Tebliği 421, 454, 461
	- Şirketin 213 sayılı VUK gereğince beyannameler dışındaki bildirimleri zamanındave usulüne uygun olarak yerine getirip getirmediği Ba-Bs formları; Alım veya satım işlemi KDV hariç 5000 TL ve üzeri olan işlemler ile ilgili olarak, işlemin gerçekleştiği dönemi izleyen ayın sonuna kadar bildirimde bulunulmadığı ve özel usulsüzlük cezasına muhatap olup olmadığı, 376 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği’ndeki usul ve esaslara uyulup uyulmadığı (376ve 396 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği)	- 213 sayılı VUK md. 148, 149 ve mükerrer 257 - 213 Sayılı VUK md.355 - 376, 396 Sıra No.lu VUK Tebliği
	- Kurumlar Vergisi Beyannamesi ile eki mali tabloların YMM tarafından tasdikettirilip ettirilmediği	
	- Şirketin KVK’da sayılan istisnalardan (İlgili yıl için belirlenen haddin aşılması halinde) faydalanabilmesi için bu istisnalara ilişkin YMM Tasdik Raporu gerekli olduğundan, Tasdik Raporunun mevcut olup olmadığı; bu işlemlerin tasdik ettirilmemesi ve Tasdik Raporlarının süresinde verilmemesi halinde (beyanname verme süresinin bitimini takip eden 2 ay içinde) istisna ve indirimden faydalanma imkânının ortadan kalkması durumunun mevcut olup olmadığı	- 3568 sayılı Kanunmd 12 - Yeminli Mali Müşavirlerin Tasdik Edecekleri Belgeler,Tasdik Konuları ve Tasdike İlişkin Usul ve Esaslar HakkındaYönetmelik - 37, 39 ,42 ve 43 Seri No.lu SM, SMMve YMM Kanunu Genel Tebliği
	- KVK md. 10/1-a maddesinde yer alan Ar-Ge indiriminden faydalanmış ise buna ilişkin YMM Tasdik Raporu olup olmadığı, bu işlemlerin tasdik ettirilmemesi ve Tasdik Raporlarının süresinde verilmemesi halinde (beyanname verme süresininbitimini takip eden 2 ay içinde) istisna ve indirimden faydalanma imkanının ortadan kalkması durumunun mevcut olup olmadığı	- 5520 sayılı KVKmd. 10/1-a - 1 Seri No.lu KVKGenel Tebliği
	- YMM ile Tasdik Sözleşmesinin süresinde (hesap döneminin ilk ayı) imzalanıpimzalanmadığı	- Yeminli Mali Müşavirlerin Tasdik Edecekleri Belgeler,Tasdik Konuları ve Tasdike İlişkin Usul ve Esaslar HakkındaYönetmelik md. 10
	- Tasdik Sözleşme Ücretinin ücret tarifesinde yer alan tutarı aşmışaşımadığı	- YMM Ücret Tarifesi
	- Şirketin vergi kanunlarında geçen vergi ziyai cezası, usulsüzlük cezası ve/veyaözel usulsüzlük cezasına muhatap olup olmadığı	- 213 sayılı VUK md.335-337; 339-341; 344; 352-354; 355; Mükerrer 355;359-363;

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	- Şirketin vergi cezasına muhatap kalması halinde vergi kanunlarından doğan yasal haklarını (vergi mahkemesinde dava açma İYUK md. 7, indirim talebinde bulunma VUK md. 376, uzlaşma VUK Ek md. 1) kullanıp kullanmadığı	- 213 sayılı VUK md.376, Ek md. 1 - İYUK md. 7
	- Şirketin cezaya muhatap olması halinde cezanın zamanında ödenip ödenmediği	- 213 sayılı VUK md.368
	- Şirketin VUK md. 371 gereğince pişmanlık ile beyanname verip vermediği, pişmanlık zammı ödeyip ödemediği	- 213 sayılı VUK md.371
	KATMA DEĞER VERGİSİ	
	Şirketin KDV istisnası kapsamında yaptığı iş ve işlemlerinin olup olmadığı, varsabunlar için KDV ödemesi yapıp yapmadığı	- 3065 sayılı Kanunmd 11-17
	KDV tevkifatına tabi işlemlerde tevkifat yapılıp yapılmadığı, yapılmışsa tevkifatoranının mevzuata uygun olarak uygulanıp uygulanmadığı	- 3065 sayılı Kanunmd 9/1 - Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği (26.04.2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazete) - Katma Değer Vergisi Genel Tebliği (117 ve 122)
	Vergiye tabi işlemlerde KDV oranının mevzuata uygun şekilde uygulanıp uygulanmadığı (% 1, 8 veya 18)	- 3065 sayılı Kanunmd. 28 - Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Karar (24.12.2007 tarihli ve 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve değişiklikleri)
	KDV Beyannameleri ile beyan edilen verginin süresinde ödenip ödenmediği, gecikmeden kaynaklı cezaya muhatap olup olunmadığı	- 3065 sayılı Kanunmd 46
	Şirketin, tutulması mecburi defter kayıtlarının Katma Değer Vergisinin hesaplanmasına ve kontrolüne imkan verecek şekilde (vergi konusu işlemlerin mahiyeti, vergisiz tutarları, hesaplanan vergi, indirilebilir vergi miktarları, matrah ve indirim miktarlarındaki değişimlerle, ödenen, terkin edilen ve iade olunan vergiler vs) düzenlenip düzenlenmediği	- 3065 sayılı Kanunmd 54
	Beyanname üzerinde KDV tutarından "indirilecek giderler" kısmında yer alan tutarların mevzuata uygun olarak indirim konusu yapıp yapılmadığı	
	Muhasebe kayıtlarında yer alan 191. İndirilecek KDV ve 391. Hesaplanan KDV tutarlarının aylık dönemler bazında karşılaştırılmak suretiyle aradaki farkın ilgisine göre 192. Devreden KDV veya 360. Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabına alınıp alınmadığı	- Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği

EK-5

İhale Mevzuatına Uygunluk

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	Şirketin 4734 sayılı Kanun kapsamında yaptığı ihalelerin listesi ile Kamu İhale Kurumundan almış oldukları 3-g maddesi kapsamında mal ve hizmet alımlarına ilişkin yazı istenerek alımın şirketin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapılıp yapılmadığına bakılır. Alımların yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedelinin Kanunda yer alan sınırı aşıp aşmadığına bakılır.	- 4734 sayılı Kanun 3-g md. - 4734 sayılı Kanun Geçici 4. Md.
	Şirketin 4734 sayılı Kanun kapsamında yaptığı ancak 3-g maddesine girmeyen alımlar 4734 sayılı Kanun ve ilgili mevzuata uygunluk yönünden incelenir.	4734 sayılı Kanun
	Yaklaşık maliyetine bakılmaksızın tüm yapım işlerinin 4734 sayılı Kanun'a göre gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine bakılır.	4734 sayılı Kanun
	Mal veya hizmet alımının yaklaşık maliyeti 3-g maddesinde belirtilen limitin altında olmasına karşın sözleşme bedeli söz konusu limiti aşıyor ise alımı iptal edilip edilmediği kontrol edilir.	4734 sayılı Kanun 3-g Kamu İhale Genel Tebliği 4.3.4 md.
	4734 sayılı Kanun'un 11'inci maddesinin c, d ve e bentlerinde sayılan kişilerin yönetim kurulu üyesi olduğu şirketlerin belediyenin ihalesine katılması mümkün bulunmadığından bu hususta inceleme yapılır.	4734/11 md Kamu İhale Genel Tebliği 17.7.1 md.
	İhale yetkisinin veya ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olan personelin yönetim kurulu üyesi olduğu belediye şirketi belediyenin açmış olduğu 2886 sayılı Kanun kapsamındaki ihaleye katılamayacağından bu hususa uyulup uyulmadığı incelenir.	2886/2. ve 6. md
	Şirketin 3-g istisna maddesi kapsamında yaptığı işler Kanun'un yasaklar ve ceza sorumluluğuna ilişkin maddelerine tabidir. Bu kapsamda, belediye şirketinin yaptığı ihalelerde yasaklama kararı alınmış ise sözleşme aşamasında ihaleye katılmaktan yasaklama kararının <u>ihale yetkilisi</u> nce verilip verilmediğine bakılır. Buna karşın, 3-g istisna maddesi kapsamında yapılan alımlar için sözleşmenin yürütülmesi esnasında yasaklama kararı verilmesi mümkün bulunmadığından bu hususa uyulup uyulmadığı kontrol edilir.	4734/58 md. Kamu İhale Kurulunun 26.09.2011 tarih ve 2011/DK.D-173 sayılı Düzenleyici Kararı 4735/25.md Danıştay 13. Dairesi E: 2013/1279, K: 2013/2292 Kararı

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	Şirketin 3-g istisna maddesi kapsamında yaptığı işler Kanun'un yasaklar ve ceza sorumluluğuna ilişkin maddelerine tabidir. Bu kapsamda, belediye şirketinin yaptığı ihalelerde yasaklılık teyidinin yapıp yapılmadığına bakılır.	4734/58. Md 4734/11-a md. 4734/40 md.
	488 sayılı Damga Vergisi Kanunu sözleşmelerden doğan damga vergisinin doğması için ihaleyi gerçekleştiren makamın resmi daire olması şartını istemediğinden belediye şirketinin gerçekleştirdiği ihaleler sonucu imzalanan sözleşme bedeli üzerinden damga vergisi alınması gerekmektedir. Bu hususa uyulup uyulmadığı kontrol edilir.	488 sayılı Kanun ek1 sayılı Tablonun I-“Akitlerle ilgili kağıtlar” bölümü
	3-g maddesi kapsamındaki alımlara ilişkin 2000 TL'nin üzerindeki hakkeş ödemeleri için vadesi geçmiş borç durumu sorgulaması yapıp yapılmadığına bakılır.	6183/22/A md. 2 ve 3 sıra nolu Tahsilat Genel Tebliği
	4734 sayılı Kanun kapsamında mahalli idare ve şirket bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapıp yapılmadığı kontrol edilir. (İhale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa aynı yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden işlere ilişkin hizmet alımları)	4734/62-e
	696 sayılı KHK kapsamında belediye şirketinde sürekli işçi kadrolarına geçirilenlerin istihdam süreleri hiçbir şekilde sosyal güvenlik kurumlarından emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazandıkları tarihi geçemeyeceğinden belediye şirketinde personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerde emekli personel çalıştırılıp çalıştırılmadığı kontrol edilir. (Şirkete geçen işçiler emekli aylığı almaya hak kazanacakları tarihe kadar çalıştırılacaktır.)	375 sayılı KHK Geçici 24. md

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	Belediye ile şirket arasındaki personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında, 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 24. Maddesi Uyarınca İşçi Statüsüne Geçirilen İşçilerin Ücret ile Diğer Malî ve Sosyal Haklarının Belirlenmesinde Esas Alınacak Toplu İş Sözleşmesi hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı kontrol edilir. (örn: İşçilerin 01.01.2019 tarihinde almakta oldukları günlük çıplak ücretlerine %4'ün üzerinde bir zam yapılmış mı? Sosyal yardımlar ve fazla mesai ücretlerine uyulmuş mu? Kıdem tazminatında her hizmet yılının 35 günden fazla alınıp alınmadığı)	375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 24. Maddesi Uyarınca İşçi Statüsüne Geçirilen İşçilerin Ücret ile Diğer Malî ve Sosyal Haklarının Belirlenmesinde Esas Alınacak Toplu İş Sözleşmesi
	Belediyelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, belediyenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak yeniden değerlendirilme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz. (Bu oran Büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanır.) hükmüne uyulup uyulmadığı kontrol edilir. “Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamaz” hükmüne uyulup uyulmadığı aşılması ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığında izin alınıp alınmadığı kontrol edilir. Belediye tarafından şirkete personel gideri için yapılacak aylık ödemelerin toplamı, hizmet alımı sözleşmesinde öngörülen işçi ücretleri esas alınarak hesaplanan; a) Asgari İşçilik maliyeti, b) Asgari işçilik maliyeti üzerinden hesaplanan %4 sözleşme giderleri ve genel giderler, c) İşçilikle bağlantılı aynı giderler, ç) Asgari işçilik maliyeti ve işçilikle bağlantılı aynı giderler toplamı üzerinden %7'ye kadar belirlenecek kâr, dâhil işçilik giderleri toplamını aşıp aşmadığı kontrol edilir.	İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar
	Personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulup uyulmadığı kontrol edilir.	İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	Belediye şirketinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımında Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanıp uygulanmadığı kontrol edilir.	İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar
	Doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısı, işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşmaz. Ancak birinci fıkradaki oranın altında kalan idarelerin şirketleri; bu oranın aşılmaması kaydıyla personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetlerini şirketlerine gördürebilir ve bu amaçla şirketler tarafından yeni işçi alımı yapılabilir. Bu kapsamda bütçe limitini aşmamak kaydıyla, belediye şirketlerine yaptırılan personel çalıştırılmasına dayalı yeni hizmetler ve bu kapsamda yapılacak yeni işçi alımlarında bütçe limitinin aşıp aşılmadığı kontrol edilir.	İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar
	2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g maddesi kapsamında pazarlık usulü ile ihale yapılıp yapılmadığı kontrol edilir.	
	İhalelere ilişkin gecikme cezalarının doğru uygulanıp uygulanmadığı kontrol edilir.	
	Doğrudan temin kapsamında yapılan alımlarda yasaklılık teyidinin yapılıp yapılmadığı kontrol edilir.	
	İhale usulüyle gerçekleştirilmesi gereken alımların kısımlara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle temin edilip edilmediği kontrol edilir.	
	Kamu İhale Kanunu'nun "İstisnalar" maddesine göre yapılan alımlar için usul ve esas belirlenip belirlenmediği kontrol edilir.	

EK-6

Finansal Tablolar ve Diğer Hususlar

Sıra No	Prosedür Açıklaması	Dayanağı Olan Mevzuat
	Aylık, geçici ve kesin mizanlar, bilanço vb. tablolarda yer alan borç-alacak miktarlarındaki önemli artış ya da eksilişler yıllar ya da aylar itibarıyla değerlendirilir.	
	Devir veren hesapların önceki yıl kapanış kayıtları ile yılı açılış kayıtları karşılaştırılır.	
	Kurum tarafından üretilen yevmiye defteri, yardımcı defter, büyük defter ve mizan arasında mutabakat sağlanarak tutarların doğruluğu kontrol edilir.	
	Hesapların herhangi bir zaman diliminde ayrıntı bazda ters kalanı verip vermediğine, mevzuat gereği hesabın karşılıklı olarak çalışmaması gereken bir hesapla çalışıp çalışmadığına bakılır.	
	Kurumun muhasebe hesap planına göre işlemlerin doğru hesaplara ve doğru yardımcı hesap kodlarına kaydedilip kaydedilmediği kontrol edilir.	
	Geriye dönük yevmiye kaydı yapılıp yapılmadığı veya geçmiş kayıtların değiştirilip değiştirilmediği kontrol edilir.	
	Şirketin elektronik ortamda tutulan yevmiye defteri kayıtları ile yevmiye kaydına esas oluşturan belge üzerinde yer alan tarih ve numaraların örtüşüp örtüşmediği kontrol edilir.	
	Yabancı paralı işlemlerde döviz kurlarının doğru olarak uygulanıp uygulanmadığı, dönem sonunda değerlendirilip değerlendirilmediği kontrol edilir.	
	Alınan çeklerin karşılığının olup olmadığı kontrol edilir.	
	Dönem sonu kesin mizan banka hesabı bakiyeleri ile bankadan alınan mutabakat tutarlarının uyumlu olup olmadığı kontrol edilir.	
	Tahakkuk etmiş alacakların muhasebe kayıtlarında yer alıp almadığı kontrol edilir.	
	Hak kazanılan ancak tutarı saptanamayan alacaklara bilanço dipnotlarında yer verilip verilmediği kontrol edilir.	
	Reeskont işlemlerinin mevzuata uygun olarak yapılıp yapılmadığı kontrol edilir.	
	Verilen nakit teminatların geri alınıp alınmadığı kontrol edilir.	
	Şirketin, şüpheli ticari alacaklarına ilişkin vade farkı, faiz, sözleşme bedelinin geç ödenmesinden kaynaklanan tazminat gibi cezai mahiyetteki gelirlerinin mali tablolarında yer alıp almadığı kontrol edilir.	
	Şüpheli ticari alacaklara karşılık ayrılıp ayrılmadığı kontrol edilir.	
	Tahsil edilemeyen şirket alacakları için yasal takibatın yapılıp yapılmadığı kontrol edilir.	
	Vadesinde tahsil edilmeyen alacaklar için faiz tahakkuk ettirilip ettirilmediği kontrol edilir.	
	Belediyeden olan alacakların zamanında tahsil edilip edilmediği kontrol edilir.	
	Kira alacaklarının sözleşmede belirtilen zamanlarda tahakkuk ettirilip ettirilmediği kontrol edilir.	
	Stokların mali tablolarda yer alan durumu yansıtıp yansıtmadığı kontrol edilir.	
	Verilen avansların mahsubunun zamanında yapılıp yapılmadığı kontrol edilir.	
	Şirketin sahibi olduğu ortaklıkların doğru hesaplarda izlenip izlenmediği kontrol edilir.	
	Şirkete ait taşınmaz tapu bilgileri ile muhasebe kayıtlarının uyuşup uyuşmadığı kontrol edilir.	
	Amortisman kayıt ve tutarlarının mevzuata uygun olup olmadığı kontrol edilir.	
	Yıl içinde satılan iktisadi kıymetler için amortisman ayrılıp ayrılmadığı kontrol edilir.	
	Demirbaş ve makine/cihazların fiili durumu ile kayıtlardaki durumunun uyumlu olup olmadığı kontrol edilir.	
	Yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen yatırımlardan tamamlananların ilgili	

	hesaplara aktarılıp aktarılmadığı kontrol edilir.	
	Hurda malzemelere ilişkin yapılan kayıt ve işlemlerin Şirket menfaatine uygun olup olmadığı kontrol edilir.	
	Maddi olmayan duran varlıkların (telif hakkı, yazılım, program vs.) mali tablolarda yer alıp almadığı kontrol edilir.	
	Kiralanan taşınmazlar için yapılan giderlerin özel maliyetler hesabında izlenip izlenmediği kontrol edilir.	
	Dönem ayırıcı hesapların (18, 28, 38 ve 48 no'lu hesap grupları) doğru kullanılıp kullanılmadığı kontrol edilir.	
	Mali tablolarda yer alan şirket zararının gerçek durumu yansıtip yansıtmadığı kontrol edilir.	
	Alınan vade farkları, faiz, prim gibi gelirlerin KDV matrahına dahil edilmediği kontrol edilir.	
	Banka teminat mektuplarının muhasebe kayıtlarına alınıp alınmadığı kontrol edilir.	
	Şirketin sunduğu hizmetlerden şirket personeli veya yakınlarının daha düşük veya ücretsiz bir şekilde yararlanıp yararlanmadığı kontrol edilir.	
	Yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve yardımcıları ve koordinatör, müdür, şef olarak çalışan personel ile bunların aile efradına tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırılıp yaptırılmadığı kontrol edilir.	
	Personelin kusuru nedeniyle ödenen cezaların sorumlulardan tahsil edilip edilmediği kontrol edilir.	
	Huzur haklarının hatalı ödenip ödenmediği kontrol edilir.	
	Şirketi zarara uğratan yönetim kurulu üyeleri hakkında rücu işlemlerinin yapılıp yapılmadığı kontrol edilir.	
	Bünyesinde istihdam edilen 4857 sayılı Kanun'a tabi personelin izinlerinin kullanılıp kullanılmadığının kontrol edilmesi ve fazla çalışma saatlerinin mevzuatta belirlenen sınıra uygun olup olmadığı incelenir.	
	Kıdem tazminatı ödemelerinde, iş akdinin şirket tarafından feshi halinde haklı fesih hallerinin olup olmadığı incelenerek şirket aleyhine bir kıdem tazminatı ödemesi olup olmadığının kontrol edilir.	
	Çalışan ve geliri olan eş için asgari geçim indiriminden faydalanılıp faydalanılmadığı kontrol edilir.	
	Şirketin zarar ettiği dönemlere ilişkin matrah artışına gidilip gidilmediği kontrol edilir.	
	Sözleşmelere göre teminat olarak alınması gereken depozito bedellerinin alınıp alınmadığı kontrol edilir.	
	Belediye şirketine ait kaynakların, belediye yetkilileri tarafından kişisel faaliyetler (seçim tanıtımı vs.) için kullanılıp kullanılmadığı kontrol edilir.	
	Şirketin dernek veya vakıflara kaynak aktarıp aktarmadığı kontrol edilir.	
	İşletilen bazı yerlerin yapı kullanma izninin ve işyeri açma ve çalıştırma ruhsatının olup olmadığı kontrol edilir.	
	2016 yılında yapılan düzenlemeyle belediye şirketleri, Kamu Haznedarlığı uygulaması kapsamına alındığından belediye şirketleri, her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda kendi adlarına açtıracakları hesaplarda toplayıp toplamadığı, değerlendirip değerlendirmedikleri ve ödemelerini bu hesaplardan yapıp yapmadığı, kredi kartları ile yapılan tahsilatların azami 20 gün içerisinde kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılıp aktarılmadığı kontrol edilir. Belediye şirketlerin, mali kaynaklarının değerlendirilmesinde faiz veya kâr payı dışında ayni ya da nakdi herhangi bir menfaat temin etmeleri yasaktır.	Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği
	Belediye şirketine ait kaynakların, belediye yetkilileri tarafından kişisel faaliyetler (seçim tanıtımı vs.) için kullanılıp kullanılmadığı kontrol edilir.	
	Şirketin dernek veya vakıflara kaynak aktarıp aktarmadığı kontrol edilir.	
	Belediye şirketlerinin Muhasebat Ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra	

	No: 59)ne uygun şekilde KBS sistemine, mali tablo ve verilerinin girilip girilmediği incelenir.	
	Şirket Genel Kurulu'nun görev ve yetkili olduğu hususlarda yönetim kurulu kararıyla işlem tesis edilip edilmediği hususu incelenir.	
	Şirket bütçesinden şirketin yasal görev ve faaliyet alanı dışında kalan giderlerin karşılanıp karşılanmadığı kontrol edilir.	
	Başkanlığımıza ilgili Usul ve Esaslar'a göre verilmesi gereken defter, mali tablo, bilgi ve belgelerin zamanında verilip verilmediği kontrol edilir.	
	Şirket tarafından çıkarılan yönerge, talimat gibi ikincil düzenlemelere yapılan iş ve eylemlerde riayet edilip edilmediği incelenir. (Denetlenen şirketin çıkarmış olduğu düzenlemeler)	
	Cari Hesap niteliğinde yapılan işlemlerin yazılı bir cari hesap sözleşmesi yapılarak yerine getirilip getirilmediğinin irdelenmesi.	